198 (14.741). Львів, четвер 9. вересня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00
Піврічно 30.00
Річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Націоналістичні настрої серед поневолених народів СССР зростають.

„Ізвестія" у редакційній статті нарікають на „меншинних націоналістів": На Україні вони ширили неприхильність до Росії, тому „фальшували правдиву історію України"; на Кавказі пропагували вони османізм і арабізм, на Білорусі намагалися ввести примусову польонізацію (?).

На Україні, в Грузії, Азербейджані, Узбекістані та у Білоруси впливи націоналістів ростуть. Вони занимають високі становища в адміністрації та у промислі і всіми способами ширять гасло: поширити автономію республик і ослабити їхній звязок з Москвою. „Ізвестія" твердять, що це троцькісти під націоналістичним плащиком ведуть діяльність проти СССР.

„Правда" погрожує суворими карами націоналістам, які в національних республиках доводять до „занедбання московської мови". (АТЕ).

СССР дальше провокує Італію.

ТАСС подає: Совітський уряд наказав своїй амбасаді в Римі заявити, що він не вдоволюється італійською відповіддю і дальше підтримує своє обвинувачення.

ЩО БОЛЬШЕВИКИ ВІДПОВІЛИ АНГЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ?

ТАСС подає большевицьку відповідь на запрошення Англії та Франції на середземноморську конференцію:

СССР признає, що напади деяких воєнних кораблів, у першу чергу італійських на торговельні кораблі є недопустимі і противляться засадам права народів та гуманности, тому він готов узяти участь у середземноморській конференції. Він просить вияснити, чому на конференцію запрошена Німеччина — держава, що не лежить над Середземним Морем та висловлює думку, що треба туди запросити червону Еспанію, якої інтереси найбільше загрожені піратською акцією воєнних кораблів.

АНГЛІЯ ПО СТОРОНІ ІТАЛІЇ.

Англійська преса стверджує, що совітська відповідь на запрошення на конференцію має дуже багато застережень, тому ледви чи можна уважати її доцільною. З британської сторони підкреслюють, що середземноморська конференція в Ніон має заниматися не минулим, лише тим, як забезпечитися перед піратськими нападами на майбутнє.

Британський шарже д'афер у Римі запевнив учора італійський уряд, що в Ніон Італію не поставлять у ролю обвинуваченого.

З огляду на те у Льондоні сподіються, що Італія прийме запрошення на конференцію.

—оо—

Дві морські битви.

5 ЧЕРВОНИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ УТІКЛО ПЕРЕД ОДНИМ НАЦІОНАЛЬНИМ.

Національний кружляк „Балеарес" стрінув у Контабрійському заливі 5 червоних воєнних кораблів та звів з ними бій, у якому сильно ушкодив корабель „Лібертад". Усі червоні кораблі відступили.

Вчора перед вечором у Альжирі чули відголос канонади від моря, з околиць Тенесу. Виявилося, що там дійшло до битви між національним кружляком „Канаріяс" і 7-ма червоними кораблями; битва тривала від год. 18. до 20.

3 французькі воєнні кораблі виплили з альжирської пристані, щоби запевнити безпеку кораблям невтральних держав.

2 ЧЕРВОНІ КОРАБЛІ ОСІЛИ НА МІЛИНІ.

Два еспанські червоні кораблі „Альдекоа" і „Антоніо де Сатрустегі", втікаючи перед національним кружляком „Канаріяс", осіли на мілині недалеко альжирських побереж.

Японсько-совітський конфлікт на кореанських водах.

ЩО ПРО ТЕ ЯПОНЦІ?

Японське міністерство закордонних справ повідомляє, що на кореанській ріці Тумеиуля большевицькі стежні судна затримали дальших 7 японських рибацьких човнів. Дотепер большевики затримали разом 26 рибацьких суден. Міністерство вислало до совітської влади протест.

ЩО БОЛЬШЕВИКИ?

ТАСС подає з Хабаровська: 5. ц. м. совітські стежні кораблі затримали 150-тонове японське озброєне судно „Осака Мару" 283 милі від берега, між островом Фуругуелья і гирлом ріки Тумеиуля. На кораблі найшли скоростріли кріси і гранати. Залога — 13-ох японців і 3 корейці — заявила, що її вислав ґенерал-ґубернатор... мій околиці було під ту пору коло 10 японських рибацьких човнів та не дозволювати їм впливати на совітські територіяльні води. ТАСС підмічує, що це неправда, бо в цій самій околиці було під ту пору коло 10 японських рибацьких човнів. Ще минулого року большевики помітили, що на їхніх територіяльних водах є чимало японських риболовських човнів, і то в околицях мало пригожих для риболовлі. Совітська влада затримала кількох японських суден і веде слідство; капітани станнуть перед судом.

Проти нетолеранції в українському житті.

Львів, 8. вересня 1937.

У „Соціял-Демократі", що його в Подєбрадах видає гурток українських емігрантів, соціял-демократів, які живуть у Чехословаччині, появилась палка оборона українських соціялістів перед модним нині ворожим підходом до них. Автором тієї оборони не хто інший, а О. І. Бочковський, сам соціял-демократ, один із найпалкіших сучасних боєвиків національної ідеї. О. І. Бочковський це нинішній наш безумовно найкращий знавець соціяльних і національних рухів, особливо цих останніх; його книжка „Боротьба народів за національне визволення" не має собі в нашій літературі рівної і в книжці тій ніхто не добачить пропаганди марксівського матеріялізму; зате О. Бочковський пропагує тезу, що „світ змагає до націократії", — не до панування кляс, зокрема кляси робітничої, тільки до панування націй; О. І. Бочковський врешті є одним із тих нечисленних українських діячів-учених, який послідовно, сам, на власну руку, з власного почину і власної енерґії веде українську пропаґандивно-інформаційну службу серед чужинців, а його своєчасний отвертий лист до Еріота, з протестом проти совітофільських пеанів, відбився голосним відгуком у світовій пресі. Тому вже хоч би з огляду на автора тієї статті, — вона заслуговує на пильну увагу.

Автор опрокидує найбільший закид, що його роблять нинішні фанатичні вороги соціялізму, що — мовляв — соціялізм є течією інтернаціональною, тому суперечить духові нації. Автор звертає увагу, що універсалізм та інтернаціоналізм є питомий усім великим ідеям, від християнізму і католицизму починаючи, через капіталізм — аж до сучасного націоналізму, який дістає потвердження свого міжнародного характеру у відомих практичних спробах створити націоналістичний бльок ріжних держав і народів світа. Далі автор полемізує з тезою, немов соціялізм є у своїй істоті протинаціональний, та вказує на довгий спис імен чільних соціялістів, які присвятили поважні праці позитивного характеру — національному питанню. Зокрема вичисляє соціялістів-українців, які поклали вікопомні заслуги для відродження і поступу української національної ідеї: М. Драгоманів, В. Левинський, В. Старосольський, Ю. Бачинський, соціялістами заснований і здебільша з соціялістів зложений „Союз Визволення України". Пригадує приклад польських соціялістів, що збройно боролися за Польщу, звертає увагу, що Фінляндія, Латвія, Естонія завдячують свою самостійність активістам-соціялістам. Наприкінці перестерігає перед

легкодушним відкиданням усього, що походить від соціялістів, бо ось нпр. конструктивізм скандинавського соціялізму признаний нині цілим світом, так само признана вартість бельгійського господарського пляну Де Мана, нинішня муніципальна господарка лейбуристів у Льондоні та колишня господарка соціялістів у Відні...

Ось короткий зміст тієї статті, якої квінтесенція у такому її реченні: „...Лише цілковитою неграмотністю в цих справах та нехтуванням історії недавньої доби можна пояснити модне тепер „соціялістоїдство". Молодь цього не знає, бо між нею і цими подіями лягла світова війна, що цілковито змінила перспективу історії. Зрештою, теперішня молодь читає небагато й лише те, що дозволене ідеольогічною цензурою..."

Очевидно, настрій ентузіязму для соціялізму та огірчення супроти всіх, що наосліп соціялізм поборюють, може бути зрозумілий тільки у самих соціялістів. Тому ми, хоч розуміємо його у статті О. І. Бочковського, того настрою не маємо. Однак беручи справу „на зимно", мусимо безперечно признати ш. авторові чимало правди. „Соціялістоїдство" пояснює він неуцтвом та ідеольогічним конформізмом, таким релігійним привязанням до спільних ідей, яке виключає вглиблюватися у якінебудь інші ідеї та їх розуміти. Нам здається, що поруч із цими причинами істнує ще одна причина такої нетолеранції та озлоблення супроти всього, що походить від соціялістів, особливо питома на нашому галицько-українському ґрунті: привичне перескрЕвлювання і самих фактів і метод боротьби та давній, „традиційний" у нас гін — виливати дитину разом із брудною водою у мисці...

Тому, що наддніпрянські соціялісти-революціонери видали із себе „боротьбістів" а соціял-демократи „незалежників" — дехто поквапно ґенералізує справу і готов твердити, що взагалі тамошні українські соціялістичні партії докотились до комунізму. Тому, що Михайло Грушевський виступав спершу проти творення реґулярної української армії, а українські соціялістичні діячі стояли ще під свіжим враженням співпраці з російською революційною демократією, є у галичан тенденція зараховувати гуртом всіх наддніпрянських соціялістів взагалі або до категорії зрадників або недотеп, що загирили українську революцію. Лихо тільки в тому, що перекресливши всіх тодішніх соціял-демократів і соціял-революціонерів (залишаємо вже на боці всі несоціялістичні партії, які тільки з революційної моди дочіпили собі прикметник „соціялістичний"), дуже прикро булоб казати тоді про свідомий український колектив, бо колективом не є одиниці, що їх можна зраховувати на пальцях, — дуже важко теж було би назвати той політичний елемент, який взагалі був тоді активний.

Те саме діється супроти нашого вужчого, галицького терену. Тому, що напр. світогляд і роля Драгоманова підлягає сьогодні критичній аналізі, є фанатики, які взагалі всього Драгоманова перекреслюють, не завдаючи собі труду на відповідь, як довго ще мусілаб чекати кристалізація галицьких суспільно-політичних течій і модерне політичне оформлення галицько-українського громадянства, колиб не було Драгоманова. Тому, що Франко був соціялістом, є у нас люди, які не хотять навіть вступити до Товариства Письменників і Журналістів, яке зветься іменем Франка! Тому, що УСРП належить до II. Інтернаціоналу, а в II. Інтернаціоналі істнує тепер сильна тенденція до „людового фронту", дехто з нашої молоді насилу вмовляє у наших радикалів людово-фронтові симпатії. Тому, що всі соціялістичні організації у світі є сьогодні в першу чергу тереном експансії III. Інтернаціоналу, який намагається їх розложити й захопити, поборюється у нас засадничо все, що творять наші соціялістичні партії, ставлючи й самі ті партії поза скобкою спільної конструктивної національно-громадянської праці. Супроти соціялістів починають у нас стосувати якийсь своєрідний остракізм, і так само, як у доброму тоні є дочіплювати до всього прикметник „націоналістичний", так само нинішня мода виключає признаватися до якоїнебудь спільноти з якимнебудь соціялістом. Дійде до того, що не то дискусія на політичні теми, а й товариська зустріч за каварняним столом з д-ром В. Старосольським, В. Темницьким, М. Стаховом чи М. Матчаком належатиме до проступків мало не супроти національного вірую! Можливо, що в чималій мірі до тої залости причинились і наші радикали, такі поквапні лаяти „фашистами" і „фашаками" несоціялістичну молодь та взагалі дуже неперебірливі у пресовій полеміці. Але дошукуватися джерел і початків демагоґії, казати, хто більший демагоґ і „хто перший зачав" — це направду недоцільна робота...

Наше національно-громадянське життя доходить до абсурдів, з якими пора зривати. Остання пора відмежовувати справу **природної ріжниці світоглядів та природної боротьби ріжних суспільно-політичних течій від справи співпраці там, де та співпраця не тільки допускальна, не тільки можлива, але й конечна, необхідна, де її імперативно вимагає інтерес нації, що не складається тільки з одної партії ані одної ідеольоґічної течії.** На цю тему була вже неоднократно у нас мова і неоднократно ще до цієї теми будемо вертатись, вважаючи її найбільшою проблемою нинішнього українського дня. Бо без вирішення цієї проблеми **нема мови про практичне переведення ніякої національної консолідації**, дарма, що її домагаються всі наші громадяни, всі найширші українські маси!

Треба вміти відріжнити наш підхід до нинішнього міжнародного соціялістичного світа, як того, з яким **нам нині політично не по дорозі**, від підходу до українських соціялістичних партій і організацій, які так само як усі українці-несоціялісти політично ріжняться від французьких чи еспанських соціялістів, що нині найшлись під командою Москви. Який наш український інтерес у тому, щоб заганяти українських соціялістів, ворогів большевизму і Москви, до тогож большевизму і тої Москви?! Який наш інтерес у тому, щоб не побільшувати скількости конструктивних українських сил, лиш поменшувати її, кермуючись доктринерськими формулами?! Чому ми маємо згори, а пріорі, аподиктично відмовляти

ЖОРЖ РЕЄР*).

Дівчина з парасолькою.

I.

Звідки ця біля хмаринка над великою алеєю саду цього вечора?

Мені здається, що бачу білу сукню, парасольку і якесь личко.

Це Рената!

Чи це запах свіжо покроплених травників у вечірній мряці чи пахощі свіжого сіна розбуджують у мені спогад так давно затрачений?

Рената Лямі...

Який новий, зовсім інший світ приносять мені ці два ясні слова!

Я мав тринацять років, коли я побачив Ренату вперше. Було це на вакаціях в одної моєї тітки, що в долині Шеврез мала маєток і дім, який видавався мені тоді замком.

Бідний замок! Велика вітальня в ньому була колись стодолою. Місце, де вона стояла, було таке чудове, що мій вуйко з огляду на вид переробив стодолу на кімнату для мисливців і згодом на літнівку. Щороку додавав цій провізоричній будівлі нові крила, кімнати, коридори — раз їдальню, раз лазничку то знову сальоник для гостей. За десять років давня стодола перемінилася у дивоглядно-величезний будинок, без стилю, але не без своєрідної краси із своєю верандою, терасою і двома бічними вежами.

Парк і сад зїли половину маєтку мого вуйка. Коли він умер, моя тітка — з вдячности для свого чоловіка, а може через свої великопанські нахили — зробила дурницю, бо рішила затримати цей маєток, хоча її скромненькі доходи не дозволяли їй на такі вибаги. За кілька років податки і видатки на квітники зруйнували її зовсім.

У часі, коли Рената приїзджала до Санліс, моя тітка дала маєток під гіпотеку, щоб зберегти його давню пишноту.

Що-суботи один із садівників із двома помішниками приходили робити „велику туалету" в саді.

Це свято нагадувало мені старовинні поганські звичаї — свята землі та води. Я сидів тоді ввесь час у саді. Як тільки скосили траву, я падав на травник і перекидався, сідав на тачки, а часом попросту їздив животом по землі з божевільної радости.

Найбільше подобалось мені поливати грядки, зливати пилюки і бігати босоніж по травниках. У суботу за спеціяльним тітчиним дозволом я міг бруднити себе по вподобі і я був тоді невимовно щасливий. Щойно вечір мене вмивали цілого. Не диво, що ті „дні садівника" залишили в моїй памяті дуже живий образ свіжости та свободи.

II.

Одної суботи, коли сільське свято кінчилося, Рената зявилася в маєтку.

Її батько був давнім приятелем мого вуйка. Він був колись режисером одного паризького театру і на старість рішив перенестися до Санліс, щоб доживати спокійно своїх днів при пожах.

Рената була всього на рік старша від мене, але в моїх очах смаркача вона була вже дорослою панною. Висока, струнка, чорнява, вся в білому, із стяжкою у волоссі, у ніжних черевичках нагадувала еспанку, таку мала золотисту шкіру і такі іскристі очі. У руці тримала парасольку з ґраціозним рухом дами і так само ніжно вміла виминати воду, що залишилася на стежці у надмірно политих місцях.

Коли вона глянула на мене всього заплозеного від землі, з розкуйовдженим волоссям, вона злобно усміхнулася. Щойно тоді я відчув свій бруд і свою погань. А проте я не жалував ні трохи, що так виглядаю. Я придивлявся їй з насолодою і подумав собі тоді, що булоб приємно служити такій гарній дівчині в ролі чури Мурзи. Я саме прочитав був „Собор Богородиці" В. Гюго і ввесь романтично настроєний мріяв про те, якби стати Квазімодом при такій Есмеральді.

Есмеральдо! Як дуже подобалось мені таке імя! Одного дня я чув, як тітка говорила про родину Ренати до одної своєї приятельки:

— Ті Лямі то страшенні богемісти!

Рената зі своєю смаглявою шкірою, з кучерявим волоссям та огнистими очима нагадувала мені циганку — немов би була сестрою тої дівчини з „Собору Богородиці", що танцювала зі своєю козою в золотих чобітках.

Вона підійшла до мене і чемно, у такому трохи погірдливому тоні, як питаються старші дітей, спитала, чи моя тітка дома. Я відповів, що тітка є десь у саді.

Я бачив, як Рената відходила. Коли вона щезла за закрутом алеї, я встав і побіг за нею. Та враз я зупинився засоромлений своїм заболоченим одягом. Бідний Квазімодо вже почав відчувати свій непристійний вигляд.

Мені так гаряче захотілось побачити ще раз Ренату, що я почав нашвидку переодягатись у своїй кімнаті. Я вмивався і ввесь час визирав крізь вікно. Я побачив, як тітка вертається з нею додому. З остраху, що Рената може відїхати швидше, ніж я встигну одягнутися, я вдягнув на себе перше вбрання, що було під рукою. На лихо було це убрання з білого несканю, призначене виключно на неділю.

---

*) Автор цієї повісті дістав цього року „Премію Ренесанс" у Парижі.

конструктивних прикмет тим українським групам та окремим громадянам, які вже неоднократно доказали свій конструктивізм при активній громадянській праці і свою льояльність на терені спільних установ?

Очевидно, з того далеко не виходить, щоб не пятнувати ті анархічні виступи поодиноких клітин чи гуртів, які належать до соціялістичного табору та впр. в деяких околицях краю намагаються внести нині замішання у просвітянське

життя на долах. Але — спитаємо — чи це тільки монополь наших радикалів?! Чи Головному Виділові „Просвіти“ не доводилось уже розвязувати низові просвітянські організації за виступи, які походили з цілком протилежного ідеольогічного табору?! Можемо боротися проти метод взаємного суперництва, можемо виступати за санацію прийомів пресової полеміки, зокрема полеміки з проводом загально-національних культурних установ. Можемо, доказувати анахронізм цілих ідей, які творять підставу деяких політичних організацій. Але наслідувати на нашому, бідному галицько-українському ґрунті одно-партійну та одно-ідеольогічну ексклюзивність німецького чи італійського ґрунту, це — як казав Талейран — щось більше, як злочин, бо це глупота.

Віримо, що світ іде до поділу на два табори: комунізму і націоналізму. Знаємо, що **наше українське місце по стороні націоналізму**. З глибокого переконання і політ. льогіки співчуваємо нині націоналістичним державам, бажаючи їм перемоги у поході проти комунізму, що є запряжений сьогодні до воза російського імперіялізму і є месіяністичним покликанням та розгоновою силою великоросійської експансії. Але так само глибоке наше переконання і політична льогіка диктує нам тезу, що **тільки консолідація всіх українських національних сил може нам сьогодні допомогти, що та консолідація можлива тільки при застосуванні демократичного принципу толеранції і згідливости, та що тільки платформа демократії може бути базою боротьби за покращання долі українського народу у Польщі.**

ік.

З німецького калейдоскопу.

Берлін,

ЗІЗД ХОРІВ.

З ранку до ночі гуділо радіо Бреслява цілий тиждень від пісень ріжних німецьких хорів, що зіхалися з усього світу на свято німецької пісні. Співало 50.000 німецьких співаків. Таке свято пісні відбувається щороку в Бресляві, та цьогорічне свято не було звичайною службою для музи Полігимнії, а було воно грандіозною політичною манифестацією, стихійним зривом німців, що живуть поза межами Німеччини. Хорові делеґації німецьких меншин з ріжних країв Европи, ба навіть зпоза Европи принесли овації Гітлерові, який уперше появився на цьому святі. Сама його поява вказує, яку вагу привязує уряд до такого свята. Одна група дівчат із заграничних хорів, що дефілювали перед трибуною Гітлера, перервала поліційний кордон, облягла трибуну простягаючи руки до Гітлера, руки, які він стискав. Всі дальші хори пішли за її прикладом. Група за групою облягала трибуну, заявляючи сердечний звязок з матірнім краєм і Гітлером. Годинами тягнулася ця дефіляда, годинами співало 50.000 співаків у хорах і 300.000 присутньої публики німецький гимн.

ЕКОНОМІЯ ПРАЦІ.

На початку серпня появився в пресі ряд статтей про економію робучих сил. Ишли дискусії на тему, чи в сучасній німецькій господарці не можна би ще деяку ручну працю заступити машинальною і чи в той спосіб, не можнаб звільнити ще частини робучих сил, яких так брак у галузях промислу, що тепер розбудовуються.

Перед пяти роками, нотувалося навіть в літі, коли ринок праці стоїть найкраще, міліони безробітних. Цього року виринає вже питання, звідкіля взяти потрібних робучих сил. Цілковите усунення безробіття це найбільший політичний успіх теперішнього уряду. Зброєння, будова автострад, військова служба проковтнули міліони безробітних. Тепер у звязку з чотиролітком, підчас коли повстають нові галузі промислу, що мають освободити Німеччину від залежности від чужих сирівців, потрібні нові маси робучих сил. На ринку праці взагалі вільних робучих сил вже нема.

Якщо під цю пору конюнктури німецьке господарське життя підлягало би законові про достачу та попит, на якому оперте вільне господарити, істнують закони, що не дозволяють поодиноких підприємств в підвищуванні заробітків, перегони, що наглядно відбились би на цінах продуктів. Почалась би тоді теж деморалізація робітника, що не привязувався би до варстату праці, а покидав би його, щоб перейти за найменшу підвишку до конкурента. Щоб цьому запобігти, істнують закони, що не дозволяють покидати місця праці без поважної причини. Брак робучих сил відчувається найбільше в колах фахівців, однак і невишколеного робітника, спеціяльно на селі, нема, так що у великоміських часописах появилися під кінець серпня зазиви до всіх, щоб, хто може 4—6 тижнів іти на село, зголосився до комісій для збору картоплі.

ЗАОХОТА ДО ЛЮБОВИ.

Сучасні клопоти з огляду на брак робучих сил змушують людей думати про будуче. Від літ заохочує уряд молодих людей засновувати родину. Одним з перших підбадьорливих жестів гітлерівського уряду була постанова давати 1.000 марок позички молодим незаможним парам, що хотять одружитись. Якщо в такому подружжі до року появляється нащадок, дарує йому держава четвертину позички. За другу дитину в другому році дістають батьки другу четвертину і т. д. Такими позичками користувалися робітники, ремісницькі челядники тощо, Верства населення з академічною освітою жениться пізно, бо їх скрутне матеріяльне становище підчас довгих років студій не дозволяє їм раніше женитись і виходити заміж. На початку серпня проголошено перший т. зв. „закон для підтримки молодих подруж“. Цей закон підвищує платню жонатим правникам і фільософам уже в першому році їх практики на 50, у другому понад 70 марок в порівнянні до їхніх нежонатих товаришів.

ПОЛІТИКА В ОБЕРЗАЛЬЦБЕРГ.

Оберзальцберг, донедавна може тільки альпіністам знана маленька оселя на узбіччях ґерхстесґаденських Альп, стала осередком важних політичних подій, відколи Гітлер захопившися горами та в любові до давної австрійської батьківщини, переніс туди свою канцелярію. Помістив він її у своому новому домі, вибудованому в альпейському стилі на узбіччі, звідки видно вже Австрію і місто Зальцбург. 6-го ц. м. приняв він в Оберзальцберґу нового еспанського посла Маркеза де Магац. Приняття було дуже тепле, повне запевнень з обох сторін про взаємну співпрацю. Вже перед роком, скоро по вибуху громадянської війни в Еспанії, Німеччина заявила свої симпатії ген. Франкові та признала офіціяльно його уряд, бо війна в Еспанії показалась війною двох ідеольогій, що після світової війни зросли на румовищах демократій. Тоді перед роком підтримувати ген. Франка було політичним риском з виглядами на фіяско. Тоді Франко був іще в очах світу збунтованим ватажком. Тепер навіть у своїх рішеннях обережний Ватикан визнав його шефом еспанської держави.

Маріян Шпак.

Коли я так показався у саді, моя тітка була страшенне здивована:

— Що з тобою, Альберте? Чи ти кудись вибираєшся, чи тобі щось помикитилось?

Рената приглядалася мені вдоволена. А моя немилосерна тітка картала мене далі:

— Якто? То ти вдягся по недільному і навіть не пішов під туш?

Рената ледви стримувала сміх. Вона прикусила уста і сказала дуже поважно:

— Я дуже горда, що ваш сестрінок так прибрався, щоб мене привитати!

Тоді сестрінок був би сховався до мишиної діри. Я зненавидів ту глумливу Ренату. При цьому я сподівався, що тітка запросить її на підвечірок і що після цього ми підемо разом до саду бавитися. Але вона хутко попрощалася і тітка навіть не пробувала її затримати.

Коли вона відійшла, я відчув нараз свою велику самотність у саді, що втратив для мене ввесь чар. Такий соняшний день, якби померк нежлано. Я не мав охоти йти до сеідівників. „Свято води“ перемінилося для мене у звичайну функцію поливання трави водою. Я попрямував у куток, де росли яблуні та порічки і пехтувавши свій недільний стрій простягся як довгий на траві.

Надходив вечір. Коли задзвонили на вечерю, я ані не рушився. Я чув оклики старої Марії, як вона шукала за мною і серед них наказовий голос моєї тітки. За якийсь час вони віднайшли мене у мому сховищі. Моя тітка помітила сльози на мому обличчі і бачила, як мої білі штани позеленіли. Вона була особою імпульсивною: попала в лють і не спочувала мені ні трохи. Вхопила мене за плече, піднесла на рівні ноги і крикнула, що не дістану вечері і зараз піду спати.

Так виглядала моя перша зустріч з Ренатою.

(Далі буде).

Одна з наймиліших хвилин...

Багато льотерійних грачів цікавиться дуже всякими ближчими випадками, які є звязані з виграми на льотерії і власниками щасливих льосів. Майже кожний з нас має якогось знайомого, що виграв на льотерії. Кожного цікавить, як цей щасливець довідався про вигру, як зареаґував на цю вістку та як зужив виграні гроші і т. д. Вістки про ці події мандрують потім від уст до уст, а кожний бажає, щоб про нього говорили, як то він довідався про вигру.

В дійсности люди довідуються про вигру на льотерії в ріжних спосібах — найпростіших і найдивогляднійших, нераз і комічних. Один молодий урядовець, що в останній льотерії виграв зі своєю нареченою одну з головних виграв, оповідав, що вертаючися з бюра трамваєм переглядав часопис і мимоходом поглянув на табелю виграв. В одній хвилині просто онімів, бо число льосу, на яке впала одна з великих виграв видалося йому ідентичним з його льосом. Сягнув рукою до кишені, щоб відшукати льос, однак був такий подененрвований, що довшу хвилину не міг його віднайти. По кількох хвилинах переконався, що числа ті самі. А проте дальше не вірив, при зупинці вибіг з трамваю, всів до таксівки та казав везти себе повним бігом до колектури. Вже здалека бачив на шибі виставки своє число вимальоване великими буквами. Щойно тепер повірив!

Купець з великого міста на провінції, на якого число впало недавно 100.000 золотих, — оповідав, що ціла його рідня знала вже про вигру, всі вірителі вже знали, а він сам не знав нічогісінько про своє щастя. Він виїхав був на кілька днів до інших місцевостей за торговельними справами, не лишивши дома адреси, і щойно вернувшися домів, довідався, що його жінка підняла вже його вигру.

Інший щасливець згадує, що одного дня застукав хтось до його мешкання. У дверях зявився якийсь старець та запитав, чи говорить з паном К. Діставши потверджуючу відповідь, заявив з повагою: „Завитало щастя до вашого дому!“ Пан К. в першій хвилині думав, що має до діла з людиною несповна розуму, однак по хвилині переконався, що незнайомий є урядовцем колектури, де постійно купував свій льос — та зорієнтувався, що цей квітисто-поетичний висказ означує для нього велику вигру. І справді виграв 50.000 золотих.

Без сумніву, хвилина, коли довідуємося про вигру на льотерії це один із наймиліших і найбільш радісних моментів. А щоб мати в житті таку хвилину, треба передовсім грати всім на льотерії. Чим будемо грати витриваліше, тимбільше наші вигляди ростимуть, згідно з теорією імовірности. А на хвилину, коли довідаємося про велику вигру, оплатиться навіть дещо довше почекати.

Український „Народній Дім" у Торонто

З НАГОДИ 10-ЛІТТЯ ЗАСНОВИН.

(Від власного кореспондента.)

Багато дечого пишеться про канадійських українців, про їх життя, про їх організації в пресі на рідних землях і тут у Канаді, але про це товариство дуже рідко попадеться згадка. Тимчасом це мабуть єдине українське товариство в Канаді, що про нього найбільше писалося й пишеться в англійській пресі, не тільки в місцевій, але, завдяки місцевій, від океану до океану. Так! „Т-во „Український Народній Дім" піднято високо престіж української нації, головно на Сході Канади — між неукраїнським елементом.

Коли ми з пошаною говоримо про тих, що корчували ліси та обертали їх в управні поля, тих, що опановували безмежні західні канадійські прерії та засівали їх, неначе острівцями на безмежному океані, привітними фармами, то згадаймо і тих, що серед темряви були світильниками.

Т-во „Український Народній Дім" у Торонто, Онт. Канада саме цього року святкує 10-ліття переходу до своєї власної величавої домівки на 191 Ліппінкотт ст. До того часу Товариство під іменем Т-ва ім. Т. Шевченка скиталося по всяких винайманих салях, а іноли навіть по приватних домах. Всеж і серед таких обставин завдяки незломности та послідовности своїх членів Т-во сповняло своє завдання. Воно переходило всякі релігійні та політичні кризи так довго, доки погляди членів не викристалізувалися так, що йому тепер ніяка така криза не загрожує. Над Т-вом перехрещувалися всякі впливи релігійні — були члени, що хотіли зробити його частиною місцевої греко-кат. парохії, опісля були намагання зробити його завязком православної громади, — перехрещувалися й політичні впливи, почавши від большевизму, поміркованого соціялізму, скрайнього націоналізму тощо, отже Т-во віддавало дань духові часу.

Тепер ідеольогічно стоїть т-во на тому становищі, що звідсіль, із Канади, не слід накидати рідному краєві якунебудь політичну лінію, а в Канаді не протегувати ніякого релігійного віроісповідання, даючи членам повну волю вибору церковної приналежности; не мішатися в ніяку партійну гризню, що доводить українців до непотрібних поділів на всякі групки та гуртки, що зуживають свої зусилля на взаємне поборювання, занедбуючи рівночасно свої обовязки супроти нації, а навпаки — всю увагу спрямувати на культурно-освітню працю та на поширення доброго національного імени між неукраїнцями.

Але в чому полягає „піонірське" значіння Українського Народнього Дому?

Двацять кілька літ тому українців на Сході Канади офіціяльно не було. Були поодинокі особи, що визнавали себе українцями, але в міродатних колах такого признання не було. Не знала цього ні місцева чужинецька преса, ні ширший загал, що звичайно живе відомостями із преси.

Далі — по Канаді, головно на Сході, де є густіше населення і більше міст, вешталися всякі московсько-жидівські „балети", що використовували український танок та музику, називаючи його російським, вешталися усякі донські та інші московські хори, що у своєму репертуарі завсіди мали добру частину українських пісень, але ніколи не признавали, що це українські та й так інформували публику — одним словом розкрадали наше добро на всі боки.

Отже нічого українського в засаді не було. Правда — були греко-католицькі парохії, але вони — зокрема їх духовні провідники — зовсім про такі справи не дбали (ще й до цього часу офіціяльна печатка українського греко-кат. епископату звучить „Епископ Канадійських Русинів", хоч більшість парохій назву „русин" давно вже віддала до музею) — отже були українці, жили по ріжних містах на Сході, але офіціяльно їх не було. Не було організації, що вмілаб надати тон їхньому громадянському життю, що моглаб їх гідно репрезентувати перед чужинцями, що високо піднялаб прапор української культури та національної гідности.

І от зійшлися „прості, невчені" люди (ми розуміємо — без дипльомів) і почали спробу внести трохи світла в цю темряву. Спершу заснували допомогово-асекураційне т-во ім. Св. Михаїла, бо це в початках найлекше, опісля — рівно 20 літ тому — заснували товариство ім. Т. Шевченка, що через брак власної домівки вешталося по всяких винайманих салях. І почали роботу відповідно до своїх скромних сил. Появилися аматорські вистави, зорганізували гарний хор під орудою бл. п. Ю. Гассана, колишнього співака із Кошицевого хору та заопікувалися українським танком, що його вперше на американському континенті почав учити в Торонто В. Авраменко. Навіть двічі робили спробу видавати перший на Сході український часопис („Пробій" та „Вісти зі Сходу"), але цю справу попсували інтеліґенти з дипльомами. Вдатні виступи хору зацікавили чужинців українською піснею. Зросло зацікавлення українським танком завдяки масовим виступам українських танцюристів, убраних у квітчасті, справжні українські національні строї, під проводом В. Авраменка.

Це все промостило українській пісні та танкові шлях до ширшої публики. Заговорила прихильно англійська преса і хор Т-ва та танцюристів запрошено до виступів на Канадійській Національній Виставі, що рік-річно відбувається в Торонті у двох перших тижнях вересня. Від того часу хор т-ва щороку виступає на згаданій виставі за відповідною винагородою, здобуваючи серед відвідувачів зпоміж ріжних народів щораз то більше признання для української пісні.

Від того часу чар московських балетів погас, а всякі московські хори не зважуються більше обманювати публику та й таки рідше загощують до Канади. Організаційне життя поміж українцями не тільки в Торонті, але й по околиці, оживилося, хоч товариству доводилося із цього приводу переживати всякі внутрішні потрясення до того часу, доки поділ української громади в Торонті на ріжні течії політичного та релігійного характеру не усталився.

Але Т-во у своїй діяльности відчувало один головний брак — а саме брак своєї власної домівки, власної театральної салі, відповідної сцени, гардероби тощо. Та в такому великому місті, де кожна пядь землі вартує десятки, навіть тисячі долярів, — дуже коштовна річ будувати свій власний будинок. Одначе й тепер завдяки щедрій жертвенности членів (деякі жертвували по кількасот долярів) та грошевій допомозі ширшого торонтського загалу закуплено старий будинок, який відреставровано. В ньому помістилася вигідно велика театральна саля на 600 місць, саля для Рідної Школи, саля для забав; відповідно уладжено сцену, доповнено гардеробу тощо. Отворилося нове поле для попису перед драматичним гуртком. Аматори зважилися (перший раз на Сході Канади!) поставити „Запорожця за Дунаєм" з добре підобраними співочими ролями та доброю орхестрою. Коротко кажучи — за десять літ, немов у калейдоскопі, пересувалися по сцені Народнього Дому преріжні кращі та трудніші українські драми й оперети. Розуміється, що це знайшло свій відгомін не тільки в місцевій англійській пресі, але і по дальших закутках Канади. Нпр. про виставу оперети „Вій", яку виставлювано тричі, писала преса цілої Канади, передруковуючи її зміст, оцінку та фотографії важніших сцен із місцевого англійського щоденника „Івнінґ Телеґрам".

Але товариство попри те зробило дещо такого, що дійсно гідне згадки. Заходом жіноцтва воно здобуло доступ для українського народнього мистецтва — головно ручних робіт і вишивок — на Канадійській Національній Виставі, де українцям що-року віддають окремий більший простором куток без ніякої грошевої оплати, ще й звертаючи кошти, сполучені із упорядковуванням цього кутка. Таку саму виставу Т-во влаштовує для чужинецької публики у своїй власній домівці, додаючи до цього відповідний, дбайливо підготований концерт, де звичайно пописуються молоді мистецькі сили, яких поміж українцями в Торонті не бракує. Заведено ще один шляхотний культурний звичай і то перший раз поміж американськими українцями — а саме: „Свято українського друкованого слова", сполучене із виставою книжок та української преси. Таке свято Т-во влаштовує щороку у м. жовтні, виставляючи при тому деколи кілька тисяч книг та кількасот примірників української преси, зібраної з усіх кінців світа.

Це ще не все. Т-во, маючи власну просторну салю, влаштовувало, коли цього потреба вимагала, протестаційні та інформаційні віча, ухвалюючи відповідні резолюції та поміщуючи їх у місцевій англійській пресі. Завдяки цьому можна було прочистити погляди на національну справу серед українського місцевого загалу. Цим способом знищено загальне упередження тутешніх неукраїнських чинників, неначебто всі українці були большевиками. Моральний здобуток величезний!

Оце булиб докази „піонірського" значіння Товариства „Український Народній Дім" у Торонті.

Тепер Т-во може справді гордитися своїм дорібком. Воно розпоряджає майном вартости 50.000 дол., має бібліотеку 13.000 прим., найкращу в Канаді (поміж українцями!) театральну гардеробу, має дві філії — одна в Ню-Торонто (передмістя Торонта) з гарною будівельною площею, друге в Брентфорд, Онт., що 1. серпня ц. р. святкувала відкриття своєї власної домівки вартости 8.000 дол.

Наприкінці годиться додати, що на чолі цього Товариства від часу, як воно перейшло до свого власного будинку, ввесь час стоїть гром. Маріян Кунікевич, що враз із своєю дружиною був головним двигуном громадської роботи. Оцінюючи його заслуги, члени Т-ва наділили його гідністю почесного члена. Рівночасно почесним членом Т-ва став редактор місцевого англійського щоденника, що безкорисно пропагував добре українське імя, C. H. J. Snider.

Мазурик Гр.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Чи здорово спускати кров?

Вже дуже давно, бо ще в старинних часах лікарі знали, як спускати кров. Кров спускали тоді майже при кожній недузі, щоб зменшити кількість „шкідливих соків“, як казали. У середневіччі робили те саме. Так було до найновіших часів; аж при кінці 19. стол. цей засіб лікування майже усунули з лічництва. Одначе скоро призвали знов йому велике місце і він займає його досі.

Тепер радять спускати кров головно в недугах, при яких збільшується тиск крови. Спущена кров часто рятує життя хорого підчас апоплектичного нападу і тоді, коли вилив крови загрожує тілу в середині.

Колись спускали кров залюбки у людей, що мають звапнення кровоносних судин (склерозу), при опасистости та ін. Одначе в тих випадках це тільки тимчасова поправа, бо після утрати крови організм витворює її ще більше.

Тепер віденські лікарі спускають кров навіть у багатьох недугах, які безпосередньо не є звязані з кровю, нпр. в жіночих недугах, заразливих, а навіть умових.

Пявки.

До менших спустів крови служать пявки, які живляться кровю. Вони своїми трикутними щоками перегризають шкіру і смокчуть кров, аж зовсім не наситяться. Тоді вони відпадають, а ранки, що повстають по пявках, кровавлять ще деякий час. Пявки, як лік, були знані від непамятних часів в офіціяльній медицині і в „народнім лічництві“. Бували такі випадки, що сільські „дохтори“ приставляли своїй жертві 20 пявок, так що майже обезкровлювали хорого.

Тепер пявки вернулися знов до лічництва як засіб до відтягання крови. Крім витягнення крови, вони діють ще хемічно, бо смокчучи вони вливають до ранки свою спеціяльну виділину т. зв. гірудину, яка зміняє липкість крови (зменшує її) і тому ділає теж лікувально.

Одначе не можна уживати пявок по вподобі, чи за радою ляіків, лише тоді, коли їх поручить лікар.

Баньки.

Може ще частіше ніж пявок вживають до відтягання крови баньки. З огляду на спосіб їх ужитку маємо „тяті“ і „сухі“ баньки. Баньки — це малі шкляні посудини, що мають звужену шийку. Баньку приставляємо в той спосіб, що підгріваємо в баньці повітря над спіртовою лямпкою і прикладаємо її на шкіру. Тоді розріджене гаряче повітря в баньці всмоктує шкіру, яка наливається кровю, через тріскання малих кровоносних судин.

Баньки залишаються на тілі пацієнта яких 16—15 мін., потім їх делікатно здіймають. Сухі баньки лишають на тілі чорні плями, що повстали з виливу крови до підшкірної тканки.

Ті плями переходять згодом у синій і жовтий колір, подібно як синці. Баньки відтягають кров із внутрішніх органів до шкіри. Кров, яка виливається тоді, діє як впорскнення власної крови хорого, а це ділає побудливо на збільшення сил хорого.

Крім сухих баньок уживають ще т. зв. тятих баньок. В тім випадку натинають спеціяльним апаратом т. зв. скарифікатором легко шкіру, а потім прикладають звичайну баньку, яка всисає кров з натятої ранки.

Одноразово ставляємо 20—30 баньок. Найчастіше уживають баньок при запаленні легенів, олегочної, при нападі жовчевих каменів тощо.

Лікарі спускають тепер кров, коли треба, просто з жил. Буває це нпр. при опуху легенів, в часі апоплектичного нападу, при затроєнні сечовою кислотою, при важких ниркових захорінях та ін.

Новий овоч нашого клімату.

В останніх роках наші садівники прослідили, що у деяких околицях нашого краю може рости і доспівати виноград. Ті околиці — це головно місцевости положені в ярі Дністра на Поділлі, де панує клімат, зближений до полудневоевропейського, головно в околицях коло Заліщик та Окопів св. Тройці.

Щоправда, виноград у нас щойно кліматизується, але вже тепер є деякі його відміни, що при теплій весні, літі та погідній осени доспівають навіть у Львові. Безумовно, що по кількох роках проб можна буде пристосувати деякі роди винограду до наших кліматичних умовин і тоді наш край дістане ще один цінний овоч, як це сталось з невідомими у нас давніше помідорами.

Годівля нашого доморослого винограду дасть змогу користати з нього і біднішим людям.

Виноградне лікування.

Кожний знає виноград, як овоч, з якого виробляють від часів предка Ноя вино. Одначе мало хто знає, що виноград має ще лікувальну силу в багатьох недугах і тому лікарі часто поручають його при т. зв. виноградній курації.

Виноградний сік, що має в собі багато води і гронового цукру, в малій давці побуджує апетит і причинюється до збільшення ваги тіла; зате виноградний сік у більшій кількости побуджує переміну матерії (приспішує травлення), ділає прочищуючо і злегка сечогінно.

Дієтетика (наука про вживу здорової та хорої людини) поручає виноградні курації при затяжних сухотах легенів, а виноград у великій скількости при опасистости, заперті стільця та розладдю кровообігу. Також виноград зазначує свій добродійний вплив у нежитах кормового проводу, при затяжнім нежиті нирк.вих миднячок і сечового піхура.

Як бачимо, вплив того здорового овочу дуже великий і обіймає собою важні для здоровля людини органи.

Як їсти виноград?

Виноград як лік, треба споживати без шкірки й кісточок 1—6 кг. на добу в трьох порціях. Найліпше розпочати курацію від 1 кг. денно, і потім кожного дня збільшати денну кількість.

Першу порцію найкраще спожити вранці натще, другу перед обідом, третю по обіді. Замість цілих овочів можна теж уживати витисненого соку. Виноградна курація повинна тревати 4—6 тижнів, найліпше в осінніх місяцях, коли винограду багато і коли він найдешевший.

Подібний лікувальний вплив на організм мають інші овочі нпр. морелі (1 кг. денно, суниці 1—2 кг. та порічки 1 кг.). Для нас важні головно ці останні, бо порічки в нашім краю родять дуже добре і рясно.

Б. Г—й.

Міські та сільські діти.

Загально панує думка, що сільські діти значно здоровіші та більш відпорні на всякі недуги ніж міські. Адже сільські діти мають свіже, незіпсуте димами та віддихом міліонових мас людей повітря, — багато сонця, води та інші сільські насолоди.

Зовсім протилежну думку проголосив недавно на публичному викладі міський лікар у Нюйорку Ч. Конклін; на підставі його дослідів саме міські діти є здоровіші та більш видержливі на всякі захорінья, ніж діти, що живуть на „лоні природи“. Цей лікар каже, що мірою доброго стану здоровля є відпорність, з якою дитина протиставиться всяким хоробовим закаженням, на які так дуже наражені малі діти.

З усіх дітей Нюйорку, — цього 7-міліонового міста-велитня, найбільш відпорні на захорінья є діти з дільниці нуждарів т. зв. Мангеттена. Вони ціле своє життя віддихають димами, які розсівають численні димарі фабричної дільниці, — живуть серед велитенської маси зарязків, що клубиться в негігієнічних житлах. Одначе через це безнастанне перебування серед тих шкідливих та отруйливих чинників витворюються в їх організмі відповідні протиотрути, що не дають цим дітям занедужати.

Далі цей лікар помітив, що коли таких дітей вивезати в літі на село, то вони там тратять у значній мірі придбану в місті відпорність, бо коли вертаються до Нюйорку, попадають у всякі недуги лекше, ніж діти, що з міста не виїздили.

Чи істнують лепориди?

Багато годівельників звірят подавало вістки, що вони видали, а деякі навіть, що виховали нову породу звірят — лепоридів. „Лепориди“ — це мають бути мішанці нашого заяця (лепус) зі звичайним кріликом.

Життя заяця і крілика.

Кожний мабуть видів заяця, якого можна зустрінути і на полі і в лісі, на рівнині і в горах. Попелясто-бронзова, під сподом біляве шерсть зливається з окруженням. Єдиною його обороною перед ворогом є його скорі, сильні і довгі ноги. Крім цього помагає йому незвичайно вражливий слух, на що вказують довгі уха.

Заяць живе самітно або парами. Його житло буває на поверхні землі, часто десь під межею. У гнізді самиця заяця по 40-денній вагітности родить 1—4 молодих, які скоро покидають гніздо.

Інший спосіб життя має крілик. Він живе по товариськи у більших громадах, в норах, які сам вигребує, найрадше в сухій пісковій землі. Він будовою коротший від заяця, має передні ноги та вуха коротші від заяця; через те він не вміє так довго і витревало бігати як заяць. Коли він непокоїться, бє задніми ногами об землю, це є остережливим знаком для цілого „товариства“, яке старається тоді „зникнути“. Сіра шерсть крілика зливається знаменито з землею. З інших ріжниць між заяцем і кріликом треба вказати на мясо, яке в заяця є червоне, у крілика біляве. Кріляча самиця родить по 30 дн. вагітности 4—12 молодих нагих і сліпих (заяць обросних і з отвертими очами). Молоді щойно по 3—4 днях поростають шерстю, а по 10 щойно видять. Молоді крілики звичайно три перші тижні свого життя не виходять з нори, не так, як заяці. Крім цього ще є визначні ріжниці в будові кістяка між цими, здавалось би, братніми гатунками гризунів.

Заяць не любить крілика.

Заяці не зносять кріликів і навпаки. Коли нпр. крілик появиться десь у природі в терені, де живе заяць, то цей зараз покидає ту околицю, куди прийшов несимпатичний „кузин“. Коли виховувати заяця і крілика в спільній загороді, тоді вони скоріше чи пізніше кидаються один на одного і звичайно крілик убиває заяця, перегризаючи йому шию.

Тому природники, знаючи взаїмну ненавість та нехіть обох цих гатунків звірят, сумнівалися в те чи істнують їх мішанці т. зв. лепориди, про яких свого часу писали. Найновіші досліди виказали, що ці звірята не проявляють найменшої охоти до взаємного заплідненния. Таксамо не вдавалось і штучне заплідновання одного гатунку насінням другого. Один з дослідників, Нахтгайм, досліджував „лепориди“, яких йому показували, як правдивих кріликозаяців і робив їх секції. Одначе показалося, що ці „лепориди“ це або чисті домашні крілики, що якоюсь своєю прикметою (нпр. довгі вуха, шерсть, барва) зближені виглядом до заяців, — або дикі крілики, в яких виступає якась прикмета, що пригадує заяця, врешті мішанина домашнього крілика з диким. Він каже, що при випадках схрещування „заяця“ з крілицею, „заяцем“ був дикий, лісовий крілик.

Нинішня наука не признає істнування „лепоридів“ і зачислює їх до тих самих казкових творів, як славна потвора зі шотляндського озера Льоч Несс.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Дивні пригоди в парку звірят.

У славному звіринці в Бальтімор служба закінчила першу працю раннім-ранком. При чергових звітах поодиноких сторожів інспектори віддихали лешке, якщо звіти були одноманітні: „нічого нового". Одначе деколи траплялися випадки, що викликували схвилювання або лише цікавість. Згадатиб лише ось такі.

КЛОПІТ ЗІ СЛОНИХОЮ.

Служба знала, ждала вже з години на годину на порід, що мав трапитися Кітті, велитенській африканській слонисі. Подія затягалася аж до пізної ночі. Вже від раннього ранку було чути рев матері та інших слонів. Ці добродушні звірі були немов відмінені. Вони не хотіли допустити нікого до маленького слонятка; була небезпека, що всіх розчавлять своїми лапами і треба було багато зусиль та всяких хитрощів, щоб ветеринар міг бодай дещо помогти матері і слоняткові. Минуло багато днів, доки мешканці твердині слонів не втихомирилися. Одначе всі слони далі берегли запопадливо слонятко. Горе тому, хто противився би чимось найменшим супроти слонятка.

КРАДІЖ БАЖАНТА.

Як це і не дивне, а проте таке трапилося: одної ночі вломався хтось до парку звірів. Не до бюра, не до помешкання урядовців, але до клітки крилатої птиці. Сторож, який їх беріг, повідомив уранці, що бракує дуже вартісного золотистого бажанта. В одному місці перепилував дротяну сітку і виніс одного бажанта мабуть у мішку.

Виринуло питання, як могло дійти до крадежі вночі в парку звірів. Поодинокі звірі мусіли би повідомити своїм ревом, гавканням і верeском про присутність чужої особи. Цієї самої думки була теж поліція і звернула підозріння на одного, видаленого зі служби сторожа, якого знали звірі. Він продав золотистого бажанта власникові замку. Пишну птицю відобрали.

ПОДРУЖЖЯ ЛЕОПАРДІВ.

Леопард, що у короткому часі повдовів, повинен був дістати нову подругу. Перша зустріч обоїх відбулася зі спеціяльною церемонією. Клітку переділено посередині залізними кратами, щоб звірі наперед добре могли оглянути одне одного, але не могли себе негайно розірвати. Рев самця при появі самиці заглушила вона форканням. Кожне зі звірів лягло у своєму куті і недовірливо приглядалося новому сусідові. Так минуло 8 днів. Вкінці оба хижаки так зжилися, що зближилися до ґрат і пестливо воркотіли. Тепер можна було відважитись усунути крати, що їх відділяли. Одначе служба озброєна залізними дрючками, мусіла уважати, як звірі будуть далі поводитися. Щойно коли ствердженo, що подружне життя обоїх уложиться згідливо, можна було залишити їх самих.

ІМІТАТОР ПЕРЕД ОРИГІНАЛАМИ.

Одної днини один зоольоґ передав дирекції прохання кабаретового артиста, який наслідував голоси звірів. Він хотів простудіювати вплив імітатора на звірів, що їх наслідував. Його прохання радо сповнено.

Його величність лев та його подруга не звернули на наслідувача найменшої уваги. Навіть тоді ні, коли артист наслідуючи їх голоси, зміцнив їх при допомозі циліндра лямпи. Легке позіхання лева заглушило негайно рев людини.

Тигри були скажені. На жаль годі було устійнити, чи їх лють була наслідком наслідуваного реву чи з якоїсь іншої причини. Вовк і лис поводилися добродушно. Медвідь звівся на задні лапи і просив передніми лапами, немов песик, цукру. Інакше було з птахами. Пташки, що співають, реагували негайно та інтенсивно. В деяких була це гра в питання і відповіді. Найтрагічніше було з малпами. Вони були спершу счудовані, що їх хочуть наслідувати саме тоді, як вони почувались покликані наслідувати людей. Шимпанс — найпроворніший між звірами, глянув спочутливо на скреготливого наслідувача, показав плечі людині, яка зле і незрозуміло говорила і зверещав щось, що в перекладі на людську мову означає тяжку зневагу.

Зірки про свою емеритуру...

Питати когось про те, що він задумує робити, йдучи на емеритуру, це відома річ, не дуже то приємне питання. Особливого несмаку мусіло воно набрати у відношенні до голівудських щасливців. Усеж один дописувач до фільмового журналу рішився перевести на цю тему кілька розмов із передовими зірками, шукаючи до цього відповідної нагоди. Коли-ж її не було, або коли не мав просто відваги звернутись із таким „несамовитим" питанням безпосередньо до молодої акторки, робив це — телефонічно.

Відповіди були дуже ріжнородні та цікаві. Одні говорили про свою емеритуру з великою байдужністю, інші закукурічувалися, мовляв, ще не так скоро дадуть зіпхнутися у забуття, ще інші говорили про неї, як про щось любе, щось таке, за чим тужать.

Джоан Крофорд носиться з наміром провести час своєї емеритури на... оперових виступах. Карієра оперової співачки це просто її невідступна мрія. І тому вона завзято у вільних від фільмової праці хвилинах вправляє свій голос у одного професора співу. Ще три роки працюватиме для фільми, відтак пробуватиме щастя на дошках оперового театру.

Постійних кінових бувальців може счудувати становище Клерка Гейбла. Цей актор постановив невідмінно в 1941 р. раз на завжди закінчити свої виступи перед фільмовою камерою. Він і так ніколи не любив Голівуду. Його життя всім відоме: не бував ніколи в товариствах, оминав ресторанів і веселих льокалів і найкраще почувався за межами цього — на його думку — лекольного міста. В 1941 р. матиме він уже досить грошей, щоб зажити безжурно. Він гадає купити собі маєток десь в Арізоні і занятися годівлею худоби. Задумує теж уладити для приятелів спортовий майдан.

Уіліем Повел мріє про французьку Рівієру, з Голівудом. Автім цей актор мріє, подібно як Джоен Крофорд, про карієру оперового співака.

Найбільшу прикрість зробило питання про емеритуру популярному акторові, Воллесові Бірі. Цей голівудський ветеран, який перед 25-ти роками забрив до Голівуду, де щойно сходило фільмове життя, задумує працювати для фільми так довго, поки йому стане сил. Не так скоро дасть він себе перемогти молодим „жовтодзюбам". За ввесь час своєї праці він видів неодного ідола на вершку слави, що впав відтак дуже-дуже низько. Він надіється ще багато таких випадків пережити. Автім, коли Каже, що накрутить іще кілька фільм, а далі поїде туди і купить собі віллю та зиживе в добре заслуженому відпочинку.

Джон Болес теж хоче небаром попрощатися прийде остаточний кінець і на нього, виїзд до стейту Айдаго, де має свою власну фарму та заживе з ріднею.

Фредрік Мерч хоче зробити так, як це кілька років тому зробив популярний колись комік Гарольд Льойд: заложити позичкову касу і заробляти відсотками. Ще три роки праці для фільми, а відтак до банкового діла.

Елеонор Повел впевняє, що танцюватиме до... 60-того року життя, зате Елісса Лянді вже думає покинути фільму. Її подобається професія летунки, що зрештою не перешкоджує їй писати книжки, до речі: не без літературного таланту. Відомі в Америці коміки, брати Маркс теж працюють на літературному полі і в недалекій будуччині наміряють кинути фільму, де по правді не показали вони нічого надзвичайного.

Зате найбільше завзяття виявила Бетті Девіс. Про цю акторку говорили вже нераз, що вона „викінчується". А проте завжди доводилось їй виплисти на чисту воду. Дві останні фільми витягнули її знову на одно із чільних місць між американськими зірками. Але коли направду прийде її кінець, тоді вона гратиме ще бодай менші, характеристичні ролі, а коли й це скінчиться, тоді хіба вмре десь під мостом, бо й таке вже бувало з фільмовими зірками...

БІБЛІЯ В 1000 МОВАХ.

Цього місяця льондонське біблійне товариство, що має за завдання видавати біблію у всіх можливих мовах цілого світу, видало вперше переклад біблії в мові саката, якою володіє в бельгійськім Конго 70.000 людей. Це тисячна мова, на яку досі перекладено біблію. У 1804. р. коли згадане біблійне товариство почало свою діяльність, біблія була перекладена на 72 мови. За 133 роки це товариство видало нових 713 перекладів. Інші біблійні товариства зладили переклади в 215 мовах. Ясно, що льондонські видавці не роблять ріжниці між мовами і говорами, стараючися приготовити святе письмо навіть для найменшого племени, коли воно порозумівається мовою незрозумілою серед сусідів. Цю біблію роздають задурно.

СТОЛЯР БЕЗ РУК І НІГ.

В одному бретанському містечку живе 58-літній столяр Матіе, який не має ані рук ані ніг. Коли він уродився калікою лікарі заявили, що не віщують йому довгого життя — не довше кілька тижнів. Природа показалася сильніша. Дитина, що мала всього кадовб, виросла на дорослого мужчину і Пієр Матіе рішив не спроневіритися традиції свого роду; його батько і дідо були столярами, тимто він рішив теж вибрати собі цей фах. Від 13-го року життя він працює і утримує своїх батьків. Крім рук і ніг не бракує йому нічого; він має гумор і заробляє на життя зубами. Він має спеціяльний стіл і зовсім спеціяльне приладдя, щоб міг виробляти забавки. Дитячі забавки його спеціяльність. Він продає їх більше, ніж його суперники не тому, що люди милосердяться над калікою, а тому, що вони краще зроблені. З його очей пробивається енергія та сильна воля. Треба справді кохати життя і мати багато енергії, щоб 45 років виконувати своє ремесло як каліка на одному місці!

АФРИКАНСЬКА РАБИНЯ У ФРАНЦУСЬКІЙ ШКОЛІ.

В одній париській приватній школі з пансіоном прийняли нову ученицю — молоду муринку, що походить із пралісів східної Африки. Вона продовжує там свої студії початі в Америці. Підчас одної наукової виправи американка Ами Гіллерс побачила, як на полі працює як рабиня молода гарна дівчина. Виявилося, що її схопили підчас нападу на одне село, яке згоріло. Один власник плянтацій забрав її зі собою як рабиню. Американка хотіла відкупити дівчину від плянтатора, але цей зробив з неї дарунок ученій дослідниці. Гіллерс узяла молоду рабиню до Америки, почала її вчити і ствердила, що дівчина має великий талант. Мала чорна Ниоки перейшла американську школу дома і тепер хоче засвоїти собі французьку мову та культуру. У Франції не ставляться до муринів з погордою і муринка буде серед француженок почувати себе як між товаришками.

З польської преси.

Смертельна недуга.

На тему двох скандальних процесів — у Кракові і в Варшаві находимо передову статтю у виленськім „Слові" з 6. ц. м. п. н. „По процесі скарбовців". Автор статті Ал. Б. стверджує, що процес Фляйшерової викликав куди більше галасу в Польщі, ніж процес „скарбовців". Автор погоджується з прокуратором, що за мало говориться у справі Парилевичевої.

Система, що замазує і потурає великим скандалам, є зігнилою системою. Лише там, де система не відступає навіть перед болючими процесами, де кара радше суворa ніж легка, там є завдатки законности і дов'ря до групи при владі.

...Якщо про процес Фляйшерової можна сказати, що він відкрив дуже загрозливий боляк і болючу рану, що в багатьох людей викликувала обурення та здивування, то про процес скарбовців можна сказати, що виявив скриту хоч смертельну недугу, на яку хорує наша (читай: польська — прим. Ред.) бюрократія. Її прояви є хронічні і не надто різкі. Тому рідко викликують увагу, що її слід присвятити лихові. А недуга день по дневі розвивається і підтинає бюрократичний організм, на якому спирається держава і публичний порядок.

Преса переповнена вістками про радикальні персональні зміни в централі міністерства. Дійсно було би дуже дивне, якби до таких змін не дійшло.

Розправа виявила, що в централі панувала якнайгірша атмосфера.

Всемогучість кліки, протекція для своїх, шикани і навіть репресії для чужих надто говірливих і надто впертих, які доходили своєї правди. І тепер виринає питання. Чи присуди, що ними засипано скарбовців, причиняться до витворення здоровішої атмосфери в централях?

Треба бути сліпим і глухим або дуже залежним від деяких чинників, щоб запевняти, що вже не істнують ніде кліки і мафії... Чи тепер по присудах у процесі скарбовців не завагається два рази кожний урядовець, який має намір здемаскувати атмосферу, що її вважає некорисною? Чи не буде міркувати, що якщо розпутає бурю, жде його сперщу втрата посади, опісля присуд за наклеп, хоч санацію відносин переведуть саме внаслідок розправи?

Автор радить ввести доконче новий елемент до контролі бюрократичного апарату.

Бож ясно, що або в міністерстві скарбу все було в порядку і в такому випадку непотрібно засипується цілий край поголосками про зміни, або не все було в порядку і в такому випадку треба було дати змогу скарбовцям виявити правдиве лихо, не вражуючись на присуди за наклеп. Іншого виходу нема.

—o—

Напрям зміни виборчої ординації.

„Дзеннік Людови" пише у звязку з поголосками про задуману зміну виборчої ординації:

Проект нової виборчої ординації внесе група послів, які належать до О. З. Н. Проект ще не опрацьований, подробиці ще не узгіднені, лише устійнений загальний напрям змін ординації. Отже в ординації до сойму змінять постанови про зголошування кандидатів та скасують виборчі колегії. Одночасно йде дискусія у справі введення національних курій та голосування на листи чи на особи. Щож торкається самих виборів то в цій справі є два становища: одні бажають собі нових виборів ще перед 1940 р., коли то минає кінець каденції теперішніх палат, при чому президент розвязав би сойм і сенат, інші хотіли би виборів щойно по закінченні каденції теперішніх палат, себто аж у 1940 р. За другою концепцією є більше прихильників в О. З. Н.

„Век Нови" пише, що

проект зміни виборчої ординації послів, які репрезентують легіонову лівицю і проект послів зближених до О.З.Н. внесуть до сойму вже в першому дні буджетової сесії ц. р. Проект послів легіонової лівиці спирається на засаді пятиприкметникового виборчого права, проект послів з О.З.Н. звертає увагу на національні курії.

Наперед відбудуться самоуправні вибори, а щойно за два роки відбудуться вибори до парляменту.

Поживемо, побачимо.

—o—

Окружне сокільське свято у Станиславові.

Пробу своїх сил перед IV. Краєвим Здвигом відбуло українське сокільство Станиславівщини на окружному сокільському святі, що відбулося 5. вересня ц. р. у Станиславові.

Вже ранком заройлися вулиці Станиславова соколами, що з усіх усюдів спішили чи то фірами, чи пішком на площу Каси Ощадности, що прикрашена жовто-блакитними прапорами та зеленими стрічками гірлянд очікувала їхнього прибуття. По Службі Божій, яку відправив на майдані вправ для руховиків о. кат. Менцінський, переведено пробу вправ для остаточного вигладження деяких ріжниць і неточностей у вправах ріжних гнізд.

Головне свято почалося точно в 14. годині читом, що його здав голова філії Сокола-Батька у Станиславові дир. О. Трач голові Сокола-Батька інж. М. Хроновятові. По привитанні змагунів голова С.-Б. інж. Хроновят зі сокільською старшиною відібрав дефіляду руховиків, що з піднесеними долонями правої руки перейшли почесним ходом під проводом начальника округи проф. О. Заславського попри степенницю. Ішли вони четами в порядку: 150 голов, членів старшин і соколів без одностроїв, 81 учасників, 48 наколесників, 660 посестер і 405 побратимів — разом 1.344 осіб.

Майже без проволоки ввійшло на площу 7 кольон побратимів, що розступилися на означену віддаль та виконали спільні вправи п. н. „Зрив". На чергу прийшли вправи посестер п. н. „У лісі літом...", опісля вправи учасників дручком п. н. „В єдности сила". Всі ці три масові точки, що їх виконали побратими, посестри й учасники, призначені на IV. Краєвий Здвиг у Львові в 1938. р. і це була немов проба сил, як далеко поступила підготова соколів Станиславівщини до здвигу. Треба з признанням ствердити, що іспит цей випав для руховиків удачно. Вишкіл руховиків, коли порівняти його з вислідами з попередніх років, виказав великий крок уперед. Вправи вільноруч, головно побратимів і посестер, перейшли з повним успіхом, з добрим памятевим опануванням рухів та вичуттям ритму. Завданням зимових курсів буде остаточно вигладити і поправити поставу, що її деякі руховики ще не зовсім опанували. Ще одно додатне явище треба тут підчеркнути, а саме, що руховики придбали вже цього року сокільські руханкові однострої, чим значно підносили ефект виконаних вправ та доказували скріплення в сокільських рядах організаційної дисципліни.

Як чергова точка виплили на площу танковим рухом 19 пар соколів з Черніева, що з грацією відтанцювали нац. танок. Краса руху впарі з добірним одностроєм викликували гарне враження. По цім танку площу заповнили ріжні гурти, з яких одні вправляли на дручнику (Станиславів І. та Угорники), інші на поручні й коні, ще інші ставили вежі, грали відбиванку (Станиславів І. і ІІІ.) та переводили долівкові вправи. Попри це знаний силач Черняхівський пописувався ломанням цвяхів і підков та підношенням тягарів. Рівночасно відбувся біг наввпростець на трасі 3 км., до якого стануло 20 змагунів з гнізд цілої округи. Найкращим бігуном виявився побр. Деренько з Дригомирчан, що перший прибіг до мети, осягаючи час 12 мін. і 20 сек. Багато емоції викликав австралійський біг наколесників на біжні з участю 27 змагунів на трасі 10 км., з якого вийшов переможцем побр. С. Зубаль зі Станиславова, що перетяв тасьму на меті у часі 18 мін. 17 сек. Руханкову програму закінчив танок соколів зі Стриганець.

На закінчення відбулася роздача почесних дипльомів тим гніздам, що себе найкраще на святі представляли. У висліді перші місця здобули: Черніїв, Стриганці, Угринів Горішній, Рошнів, Радче, Тязів і Побереже. По відіграній орхестрою національного гимну площа вправ опустіла. Піднесені на дусі соколи вертались домів з думкою дальше кріпити свої духові й тілесні сили для служби Батьківщині.

М. Тріль.

—o—

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: М. Тимяків зол. 2.—, О. Моровик зол. 1.—, Оселя „Взаїмної Помочі Українського Вчительства" в Черчі 36 зол.

—o—

✝ Іванна з Коралевичів Біберовичева.

З Коломиї дістаємо вістку, що 7. ц. м. померла там дуже заслужена артистка українського театру Іванна з Коралевичів Біберовичева, жінка колишнього директора театру „Бесіди", опісля одного з директорів Каси Ощадности в Коломиї, пок. Івана Біберовича. **Похорон заслуженої громадянки відбудеться 9. ц. м. (четвер) в год. 4. пополудні. Вічна Їй Память!**

—o—

НАСЕЛЕННЯ ХІХОНУ ДОМАГАЄТЬСЯ КАПІТУЛЯЦІЇ.

До Байон приїхали втікачі з Хіхону, які оповідають, що в місті нема харчів. Населення завзято маніфестує, домагаючися капітуляції перед національними військами.

ПРИХИЛЬНИКИ НАЦІОНАЛІСТІВ У ПЕЧЕРАХ.

БІЛЬБАО, 8. 9. ПАТ. Авас повідомляє, що національні війська найшли в печерах біля міста Селеріо 26 молодих людей, прихильників родин націоналістів у Лянес. Як націоналісти ввійшли до Більбао, вони рішилися покинути Лянес, забрали зброю, муніцію та харчі і сховалися у печерах, де ставили спротив червоним аж поки націоналісти не ввійшли до Селеріо.

ТУРЕЧЧИНА НА СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

СТАМБУЛ, 8. 9. ПАТ. Турецький уряд одержав запрошення взяти участь у середземноморській конференції. Британському та французькому урядові відішлють нині відповідь із згодою на участь у конференції.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА У ВАРШАВІ.

7. ц. м. вполудне відбулась у Варшаві велика політична нарада, в якій взяли участь: прем. Складковський, віцемін. Пацьорковський, віцемін. Корсак і полк. Коц, що день передтим вернувся з відпустки. Нарада тривала коло двох годин. Ближчі подробиці з неї невідомі.

Зі світа.

У СССР народнім комісарем легкого промислу назначили Шостакова на місце Любімова.

Італія підписала з арабським королем Ємену пакт приязни.

У Палестині арештовано чимало арабів і жидів, щоб не допустити до нових заворушень. Підчас бійок в Єрусалимі вбито 18 осіб і ранено понад 60.

Бразилія святкувала вчора 115 роковини незалежности.

Еспанський премієр Негрін приїхав до Парижа, щоби переговорювати з французьким урядом у справі середземноморської конференції.

НОВИНКИ.

— Редакція „Ниви", повідомляє, що з приводу конфіскати 9-го числа (за вересень ц. р.) воно не появиться у свій час, зате при кінці цього місяця вийде „Нива" в подвійнім обемі за вересень і жовтень. 1614 1—1

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І., телефон 254 46.

— Найдешевший сезон у Черчі. Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ісхіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 8—10

— Проф. Стефанія Надрага. Лекції сольового співу, фортепіяну і приготування до консерваторійних іспитів. Ордьонт 26, І. п. (бічна Крупярської) між 15—17. 1621 1—2

— Українські вислухи у львівському радіо. Дня 10. ц. м. в год. 18.30—18.40 львівське радіо надаватиме виклад інжиніра Романа Крохмалюка на тему: „Небезпеки електричного струму". тема не тільки цікава змістом, але й дуже актуальна з огляду на щораз то більшу розбудову електротехнічного промислу, та поширення електрифікації на міста і села.

— Арештування. У Львові арештували студента політехніки, Рогожу, українця, якого відставили до слідчої вязниці в Бережанах. Туди привезли теж студента Богдана Бігуса із Стрия. Причини арештувань невідомі.

— Червінка і „Маслосоюз". В Мединичах пов. Дрогобич шириться пошесть червінки, причому було вже 9 смертних випадків. Влада наказала охоронне щіплення і позамикала всі збиральні молока „Маслосоюзу".

— Сумне суспільне явище. В мешканні родичів при вул. ген. Прондзинського у Станиславові пробував відобрати собі життя 24-літній Володимир Лукач, студент вищої торговельної школи, повісившись на ручнику. На щастя домівники завчасу відратували його. Лукача відставили до шпиталю. Причиною самогубства було скрутне матеріяльне положення і неможливість дістати посаду.

— Арештували люстратора. Як відомо, у Бродах арештували Льва Кириловича, радника львівської скарбової палати, під закидом спроневірення. Люструючи брідський скарбовий уряд, Кирилович підчас хвилевої неприсутности касієра взяв із каси 400 зол. і після повороту касієра зложив на його руки рівну вартість зреалізованих уже купонів державних облігацій, при чому сказав: „Я виручив Вас і виплатив стороні готівку за купони". Повідомлена про це скарбова палата у Львові розвела слідство й звеліла арештувати Кириловича, що має за собою 30 літ служби. Стверджено, що Кирилович прийшов у безправне посідання тих купонів підчас подібної люстрації в іншому скарбовому уряді.

— Велика пожежа. В селі Шавкові костопільського повіту згоріло 30 мешкальних домів і 19 стодол і з цьогорічними зборами та мертвим інвентарем. Пошкодованих є 34 господарів. Підчас пожежі попеклася Анна Пинчук і незабаром померла. Вогонь повстав від іскор з кузні, що притикала до господарської загороди.

— Львівська хроніка. На Городецькім і околицях Сигнівки появився скажений пес, якого убив гицель у Жовківській дільниці. Особи, яких покусав той пес, мають зголоситися негайно до міського уряду здоровля, вул. Бурлярда 2. — До гарнізонового шпиталю привезли сержанта, який, їдучи на вул. Янівській мотоциклем, зударився з ровером і тяжко потовкся. —

— За фальшування чеків. Перед суддею д-ром Бітнером у Львові відповідав Омелян Ярослав Масляк за фальшування чотирьох чеків. Обвинуваченого засудили на 6 місяців вязниці з примінениям кари на два роки.

— Граничник застрілив пачкаря. Граничний сторож у Розтоках пов Косів стріляв з віддалі 150 метрів від границі до невідомого пачкаря і вбив його на місці. При вбитому знайшли наплечник, виповнений фляшками румунської горівки. З доручення прокуратора на місце трагічного випадку виїхала з Кут судово-лікарська комісія.

— Горять стирти зі збіжжям. Міську пожежну сторожу в Луцьку заалярмовано про пожежу великої стирти пшениці на фільварку Городище в громаді Полонка. Пожежна сторожа припинила вогонь і не допустила до знищення кількох сусідніх стирт. За кілька годин згоріла у значній віддалі також стирта пшениці.

— Засудили постерункового. Луцький окружний суд на виїздній сесії в Ковлі засудив постерункового Антона Костша на 6 місяців вязниці та позбавлення прав на два роки за те, що вживаючи безплатної підводи, виставив дві посвідки на 10 зол., сфальшувавши два підписи.

— Самоходова катастрофа. Біля Бидгощі їхав автом інжинір Боруховський з матірю і сином. Нараз трісла опона на задному колесі і самохід ударив у придорожне дерево. Всі троє тяжко потовклися, причому стан матері є безнадійний.

— Сибір за слухання релігійної авдиції. Совітський суд у Смоленську засудив на три роки вязниці і вигнання на Сибір радіоабонента за те, що слухав релігійних трансмісій, надаваних радієм із заграниці. Большевицька справедливість уважає це протиреволюційною діяльністю. А наші люди слухають безкритично большевицьку агітаційну гидь, яку подає щодень совітське радіо!

— Ворошилов пише протирелігійну брошуру. Шеф червоної армії марш. Ворошилов заявив на засіданні центральної ради союзу безбожників, що пише брошуру п. з. „Червона армія і попи". Брошуру мають поширити масово серед війська і то в кількох мовах та в накладі 9 міліонів примірників.

— Большевицька патріотична дурійка. На Бородінському полі під Москвою відбулися великі паради, звязані із 125-літтям бою з Наполеоном. Совітська влада розвела при цьому велику пропаганду в давнім патріотичнім стилю. На поле бою привезли десятки тисяч шкільної молоді, делегатів фабрик і колхозів, червоної армії і т. п. Виголошувано до мікрофонів відповідні промови, трансмітовані радієм на цілу Росію. На полі бою совітська влада поставила памятник з написом „Фельдмаршалові Мих. Кутузові" і з цитатом „викиньмо ворога із святої рідної землі". Памятник представляє огненний меч, піднесений до гори. Совітська преса містить з цього приводу довгі статті, гльорифікуючи російську армію з 1812. р. та її бої з Наполеоном.

— Урядові поштівки з есперантським текстом у Голяндії й Чехословаччині. Міністерство пошт і телеграфів у Голяндії й Чехословаччині, ідучи за приміром Австрії, Бразилії, Мадярщини й Ліхтенштайну, видало урядові поштові листівки тільки з рідномовним і есперантським текстом. Листівки прикрашені гарними краєвидами. Взагалі урядові кола Голяндії й Чехословаччини прихильно ставляться до есперанта як міжнародньої мови. В Голяндії поштові урядовці, які знають есперантську мову, дістали таблички з написом „Оні пароляс Есперантон" — „Говориться по есперантськи". В часі свого дижуру урядовець завішує таку табличку над своїм віконцем. Чехословацькі й інші радіостації дуже часто дають есперантські авдиції. Радіостація в Брні має навіть назву „Зелена (кольор есперантського прапору є зелений) Радіостація". 7-го жовтня ц. р. „Зелена Радіостація" у Брні (Чехословаччина) надаватиме по есперантськи оперу Сметани „Щлунок". Французька державна радіостація Ліон П. Т. Т. ретрансмітуватиме цю авдицію для французів.

— Безбожницька пропаганда у школах. З новим шкільним роком у совітській Росії у всіх школах привернено комсомольські комітети, зложені з учнів і учениць. Комітети мають занятися введенням у школах безбожницької пропаганди та зорганізуванням „кружків політичної чуйности", що мають слідити і демаскувати „ворогів партії, та уряду" у школах.

— Жахлива катастрофа трапилася на озері Маракайбо у Венесуелі. Надмірно переладоване судно, на якому плило 200 пасажирів, затонуло. 100 пасажирів утратило життя. Дотепер виловили 62 трупи.

— Самовбивство 15-літнього хлопця. В селі Ганцевичах барановицького повіту повісився в стодолі 15-літний Іван Найда. Хлопець через помилку вивіз гній на чуже поле і батько загрозив йому за те биттям. Хлопець так тим перелякся, що відобрав собі життя.

— Епільог смертельного скоку крізь вікно. У львівськім окружнім суді відбулася розправа ем. пшодовніка польської поліції Филипа Вавжинюка, який у серпні м. р. під неприсутність своєї жінки приняв у своїм мешканні при вул. Вірменській жінку невідомого прізвища. Саме тієї вернулася з літнища Вавжинюкова жінка, тому він хотів випустити невідому жінку крізь вікно III. поверха, перевязавши її дротом електричного проводу. Дріт перервався і жінка впала на хідник, де згинула на місці. Вавжинюк боронився на розправі, що не брав участи у вискакуванні тієї жінки крізь вікно. Вавжинюка засудив трибунал на півтора року вязниці з приміненням на пять літ.

— Ріжні вістки. На островах Соломона почав вибухати вулькан Багана, причому клуби диму підносяться на 5.000 метрів. В копальні Арса біля Полі у глибині 300 метрів під землею склалася експльозія, від якої згинуло 9 робітників.

— Під замітом намаганого вбивства полковника української армії Єфимовича стає нині перед варшав. судом б. хорунжий Назар Силіцький. Як подає польська преса, Силіцький хотів пімститися на Єфимовичеві за те, що 1918 р. приказав його вбити.

Чому уступив ред. Островський?

Як нас інформують, з днем 1. ц. м. Т-во ім. Петра Могили в Луцьку на Волині виповіло працю редакторові церк.-громадського журналу „Шлях" п. В. Островському, відомому національно-культурному діячеві Холмщини й Волині. Знаючи льояльність ред. Островського супроти Православної Церкви, не можемо зрозуміти, що має означати цей „жест" петро-могилівців.

Український Еміґрантський Конґрес у Варшаві.

(КТВ.) Як зачуваємо, в останніх днях жовтня й перших днях листопада ц. р. відбудеться у Варшаві загальний еміґрантський конґрес, скликаний Українським Центральним Комітетом для перевиборів управи У. Ц. К. й обговорення низки пекучих справ української політичної еміґрації у Польщі.

УРЯДОВИЙ ЗВІТ ПРО ПОДІЇ В ГАЛИЧИНІ ПОЯВИТЬСЯ НЕБАВОМ.

„Дзєннік Польскі" пише, що в середу або в четвер оголосять т. зв. тези про останні події в Галичині. Ці тези дадуть ревеляційний документарний матеріял, що насвітлюватиме справжнє тло подій.

ПЕРЕД ЯПОНСЬКИМ ДЕСАНТОМ НА ОСТРОВІ ГАЙНАНІ?

У Гонконі бояться, що японці хотять заняти великий острів Гайнан, положений коло південних побереж Китаю. Як подають з китайських неофіційних джерел, у протоці Гайнан було 3 японські воєнні кораблі, коло Кванґуан — 6. Китайська залоґа острова наборзі укріплюється.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ КИТАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

З Гонкону повідомляють, що японська фльота заняла острови Пратас, положені 200 миль на південний захід від Гонкону.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗАМИКАЮТЬ КОНСУЛЯТИ В КИТАЮ.

З огляду на небезпеку японських морських і летунських атаків, амбасада Злучених Держав у Китаю наказала замкнути американські консуляти в Амой, Фучу та в інших південно-китайських місцевостях.

Членам американських частин, розміщених на Филипинських островах, заборонено підчас відпусток виїздити до Китаю, доки не вигасне китайсько-японський конфлікт.

ЯПОНЦІ ЗАТРИМАЛИ БРИТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Як подають з Гонкону, нині в год. 6.45 японський контрторпедовець затримав на межі територіяльних вод британської кольонії Гонкон британський корабель „Тайшан". Один японський старшина з кільканадцятьма моряками увійшов на чердак „Тайшана", справдив документи і після 35-ох мінут дозволив кораблеві плисти дальше.

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Студентські вечерниці. В день праздника Успення Пр. Діви Марії відбулися вечором традиційні вечерниці студентів. Кожного року були вони великою атракцією для довколичної інтелігенції, яка цього року прибула в дуже малім числі, хоч дбайливий комітет подбав і про мистецьке удекорування салі і про добірний безалькогольний буфет та інші несподіванки. Може тому, що студентство в останніх роках не проявляється у нас зовсім у громадянському житті. Громадянство домагається, щоби студентство нашого повіту, яке є зорганізоване в студентськім кружку „Р. Шк." і якого є понад півсотні, навязало до тих добрих часів, коли наші студенти були направду громадянами. Праці в нашому повіті дуже багато, тому всі сили треба використати в організаційній праці.

Окружне Сокільське Свято відбулося в Самборі 29. серпня (в неділю) на власній площі в нагоди 25-ліття істнування сокільської організації в Самборі з багатою програмою. По Службі Божій на бальконі церкви і принагідній проповіди о. Івашка відбувся похід на площу. В 3. годині пополудні відбувся руханковий попис, попереджений відкриттям свята, звітами, привітами і дефілядою 170 побратимів, 140 посестер і 50 доросту. Програму попису виконано вдатно й ефектовно в цілости, не зважаючи на зливний дощ. Свято мало величезний моральний успіх і тільки непогода й дощ вплинули на малий успіх матеріяльний.

Вияв єдности і сили. В неділю 29. серпня п. р. в Лютовиськах і Блажові відбулися величаві окружні свята обжинок і кооперації. Взяло в них зорганізовану і масову участь по кільканацять сіл. Програма свята в обох випадках була ідентична, бож свята ці плянували і фірмували філія „С. Г." й О. С. К. у Самборі. По Службі Божій на церковній площі і проповіди, що їх учасники вислухали в рівних рядах, розвинувся похід чвірками з орієнтаційними таблицями на площу, де відбулася святочна академія, опісля фестин. До походу стануло в Лютовиськах понад пять тисяч людей, у Блажові понад чотири тисячі. Дисципліна і послух провідникам та впорядчикам були подивугідні. На площі відбулася дефіляда, піднесення національного прапору на щоглу під звуки національного гимну, привіти, промови, ритмічні вправи кількох сот дівчат у народніх строях з вінками, продукції хорові й оркестри „Бандурист" зі Самбора та продавній перемовінял обжинок з врученням вінка господареві свята. В обох випадках через зливний дощ перемовінял обжинок випав не дуже ефектовно. Не відбулися теж фестини на вільнім воздусі, тільки забави в читальнях. Не зважаючи на це, ці свята причинилися до великого підему духа всіх учасників і показали, що наші селянські маси вже дозріли до дисципліни навіть у масових рухах і не лінуються відбути й далеку дорогу пішки, щоб тільки заманіфестувати свою єдність і силу. — Подібні свята відбудуться ще в Кульчицях Шлях., Луці і Вяцковичах. — Тут слід ще замітити, що в районі Лютовиск каменярська організація в сусіднім селі Раковій намагалася того самого дня зробити своє окружне свято в ціли розбиття свята обжинок у Лютовиськах. Цю роботу партійників, які намагаються розбити загально-національне свято, що в ньому беруть участь усі без огляду на політичні переконання — треба якнайгостріше вепятнувати. Свято „Каменярів" не відбулося, бо здоровий інстинкт селянських мас велів їм іти там, де проявляється єдність і сила нації, а не вузько-партійні інтереси групки радикалів.

ТУРЧАНЩИНА.

Незвичайно вдалий попис дитячого садка. Дня 28. серпня п. р. відбувся в Лужку Гор. (пов. Турка) попис дитячого садка під проводом п-ни Зоні Терешкевич. Попис цей пройшов із незвичайним успіхом і залишив у всіх присутніх дуже гарні враження. На його програму зложилися: 5 хорових точок, 10 декламацій, 3 сцінки, 2 вправи дівчат, 2 вправи хлопців, дитяча опера „Галю маленька...", дитяча забава, інсценізація віршика „Ген, ген під лісом...", вежі хлопців і подяка родичам та організаторам садка — усе у виконанні членів садка у віці 3—6 літ. Дитячі садки, їх високий культурно-виховний вплив та ідейна, повна глибокого пожертвування праця їхніх провідниць здобули собі вже серед нашого громадянства добру, заслужену славу. Але те, що ми бачили й чули на згаданому пописі, перевищало навіть найбільші наші сподівання. Усі без вийнятку маленькі декламатори виголошували свої віршики незвичайно виразно, голосно, із знаменитим наголошуванням; хор, що ним із величезною бравурою диригував 4-літній Влодзьо, співав знаменито; „опера" виглядала наче казка, а в інсценізації не бракувало навіть рефлекторів та оптичних ефектів. Крім цього усі діти були дуже чисто й гарно прибрані у національні строї, поводилися на сцені свобідно, весело і жваво, а сама програма проходила точка за точкою ідеально справно, без найменших зайвих перерв. Справді, важко було більше рішитися на згаданому пописі, що більше подивляти: величезний педагогічний талант дуженької провідниці і високо розвинений естетичний змисл чи її прапьовитість та ідейність. І тому теж у словах селянки, представниці місцевого Кружка „Союзу Українок" та у словах місцевого пароха о. Ю. Татомира, що дякували провідниці по скінченні попису за жертвенну працю, чули ми стільки найсердечнішого признання і жодної фрази.

Присутній.

БУРШТИНЩИНА.

Великий день Бурштинщини и 30-ліття праці філії Просвіти. В дні 5. вересня Бурштинщина пережила небуденне свято. Свідомі громадяни і читальні зійшлися численно, щоб відсвяткувати 30-ліття істнування своєї Філії „Просвіти". Бурштинщина донедавна дуже слабка під оглядом організаційним і щодо змістовости праці по установах, в останніх часах почала проявляти щораз-то більше заходів в організаційній праці передовсім по читальнях. Це вже й далося відчути на цій імпрезі. День гарний, погідний. На площі „Попова" за містом висока естрада з убраним зеленню провізоричним престолом, приготована до Служби Божої. Щораз-то більше напливають із сіл маси народу в гарній народній ноші, передовсім жіноцтво; оподалік валки підвод читальняників із дальших сіл. Службу Божу правили оо. Сорокевич, Смулка і Паламар, співав хор із Колоколина. На Службі Божій були приявні відпоручник Гол. Т-ва „Просвіта" Татомир Володимир, відпоручник У. П. Р. посол Великанович Дмитро, багато інтелігенції місцевої і з повіту, численно зібране міщанство Бурштина і члени читалень. Після Служби Божої — панахида за померших членів „Просвіти" і похід вулицями Бурштина аж до домівки читальні „Просвіти", де примішується і канцелярія Філії. Здисциплінованими рядами проходили члени читалень перед відпоручниками своїх центральних і повітових установ у гарному ладі і порядку. Передовсім дуже численно заступлені читальні в Бурштині, Серниках, Свитільниках, Липиці Долішній, Колоколині, Кокольниках, Демянові, Скоморохах Старих, Горбатові, Ганівцях і Черневі. В поході взяло участь понад 3.000 членів читалень. Слід підмітити, що жіноцтво із сіл було в гарних народніх строях В год. 3. на площі „Попова" почалась ювилейна академія, яку відчинив короткою промовою довголітній голова Філії д-р Лішинський Андрій. Збірний хор читалень відспівав просвітний гимн, слово від Гол. Т-ва „Просвіта" виголосив п. Татомир Володимир, від У. П. Р. склав привіт посол Великанович Дм. Далі промовляло багато делегатів, між ними о. Сорокевич від читальні в Свистільниках, і п. Нахоцький Микола із Слобідки Волшовецької. Дуже добре враження робили виступи чит. хорів, між якими на перше місце вибився хор з Липиці Долішньої та мужеський хор з Чернева. Академія пройшла вдатно і в приявних лишила добре враження та охоту до кращої праці у своїх читальнях. А все таки Філія „Просвіти в Бурштині мусить ще докласти великих зусиль, щоб наладнати постійний звязок із своїми читальнями, ввести в них змістовну працю та провірювати її. Вислід тої праці у великій мірі залежний від меткости і солідної роботи філіяльного урядовця та всіх членів виділу.

—o—

Спорт.

КРАЄВІ СОКІЛЬСЬКІ ЗМАГАННЯ 11. І 12. ВЕРЕСНЯ у відбиванці й легко-атлетиці викликали у Львові та в краю зрозуміле зацікавлення. Дві сотні змагунів, зголошених до цих змагань — це небуденний обяв у нашому спортовому житті. Найкращі спортовці-соколи дають запоруку, що дістанемо й непересічні висліди. Зголошення надіслали всі округи в краю, що свідчить, як поставились соколи до цих змагань.

В суботу 11. ц. м. в год. 9-ій починаються відбиванкові змагання за першенство краю і триватимуть до полудня. Після обіду в год. 3-ій починаються легко-атлетичні змагання. В неділю рано початок змагань в год. 9-ій, після обіду в год. 3-ій.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між повищими дружинами відбудуться у неділю 12. ц. м. на грищі Чорних. Як зачуваємо, Україна, маючи за собою прикрий досвід з Короною і Р. К. С., приготовляється до цих змагань дуже дбайливо і виступить з Петровим на середині нападу і Якимовим на помочі. Хочемо надіятися, що одинацятка України, хоч перемучена попередніми змаганнями за мистецтво і тяжкими виїадами на провінцію підчас вакацій, набере знову боєвого духа і вирішить ці престіжеві змагання у свою користь.

А тепер кілька слів на адресу української публики. Коли Україні „веде" — тоді публика емоціонується й окликами „Україна темпо!" підбадьорує нашу дружину до ще більшого запалу й жертвенности, що часто дає добрі наслідки. Колиж Україна грає слабо — тоді публика, замісць підбадьорити дружину гучними окликами, мовчить мов води в рот набрала і клене в душі. Куди інакше поступає публика в Перемишлі чи навіть у Ярославі, де Україна витравала тяжкі змагання головно завдяки підбадьоренню своєї публики. Тому всі враз: „Україна темпо!"

Початок змагань в год. 4. попол. Попередять в год. 2.15 змагання резерв.

„ВАРТА" ЗІРВАЛА СПОРТОВІ ВЗАЄМИНИ З „ПОҐОНЕЮ".

ПОЗНАНЬ, 8. 9. ПАТ. Управа спортового клюбу „Варта" відбула вчора своє засідання у справі подій підчас мичевих змагань з „Поґонею" у Львові. Управа „Варти" заложила рішучий протест тому, що кількох познанських ґрачів у Львові важко розбили і вони можуть залишитися каліками. Одночасно управа „Варти" рішила внести протест проти верифікації цих змагань, що відбулися в ненормальних умовинах і закінчилися неформально при участи ледви 7-ох її граків. Управа рішила звернутися з внеском до управи Ліги, щоб дозволила віддати цілу справу прокуратурі, щоб потягнула до карної відповідальности всіх винуватців за свідоме зранення змагунів „Варти". Вкінці управа клюбу звернулася до Ліги з домаганням, щоб управа Ліги пересунула змагання „Варти" за мистецтво Ліги з Гарбарнею та Віслою, бо по розбитті граків „Варта" не диспонує повною ліґовою дружиною. Аж до часу, доки „Варта" не дістане повної сатисфакції, познанський клюб рішив зірвати всі спортові взаємини з „Поґонею".

ФІНЛЯНДІЯ ЗОРҐАНІЗУЄ ОЛІМПІЯДУ?

Тому, що Японія резигнує з уладження Олімпіяди в 1940 р., організацію Олімпіяди перебере на себе мабуть Фінляндія.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ПАНОВЕ З ТОВАРИСТВА".

Одна з останніх фільм бідної Джін Гарльов, що у розцвіті молодечих сил померла на брак крови у своїх жилах. Це перша її фільма з Робертом Тейльором, що заступив від якогось часу в Голівуді Валентіна. Сальонова комедія без тріків, навіть без цікавих ситуацій, побудована виключно на діяльогу. Багатий гарний молодець, що вийшов із вязниці за якусь грошеву неточність, не хоче покинути Льондону, де він живе безжурно та легкодушно на ганьбу своєї родини — бізнесменів, які шукають щораз-то нового джерела грошей. Комічна ситуація витворюється тоді, коли молодець попадає зовсім випадково як льокай до дому молодої жінки, з якою має женитись його старший брат. Ані він ані брат не прочувають зустрічі, що витворює дуже комічну ситуацію. У фільмі повторена дуже стара американська штука, як мужчина нахабством і влізливістю зеднує собі симпатію жінки.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

О. Марден: ХАРАКТЕР — ЦЕ МОГУТНЯ СИЛА. Переклав Петро Франко. Бібліотека практичного знання. Український Видавничий Інститут. Львів 1937. Стор. 75, 16°.

Роман Леонтович: НА ПРЮ! Повість з української старини. З передмовою Л. Нигрицького. Українська Бібліотека ч. 56. Львів 1937. Стор. 128, 16°.

СЛОВО. Збірка віршів на кооперативні свята. Зібрала Е. Вербицька. Бібліотека РСУК ч. 62. Львів 1937. Стор. 48. 8°.

Як зазначено у передмові, зредаговано цю збірку тому, щоб дати в руки кооператорам декляматор, з якого користатимуть при уладжуванні свят кооперації. Одначе ввесь добір віршів у „Слові" такий, що й аранжери „свят селянки", просвітянських та інших масових національних свят можуть легко підібрати відповідну деклямацію на свої імпрези. В збірці поміщено вибрані поезії поетів старшої ґенерації і сучасних поетів. Усі ці поезії повні бадьорого, запального тону й підвищуватимуть мистецький рівень свята та водночас скріплятимуть підем духа всіх учасників. Низька ціна 60 сот. (з пересилкою 75 сот.) і дбайливе зверхнє оформлення причиниться до того, що „Слово" напевно найдеться в руках усіх, що аранжують народні свята.

ОБЖИННКИ. Обрядова картина у двох відслонах. За народніми обжинковими звичаями склав Петро Дужий. Мельодії пісень із збірки Філарета Колесси. Сценічний порядок, режисерські помітки й рисунки зладив Володислав Ковальчук. Видання Т-ва „Просвіта" у Львові ч. 844. Львів 1937. Стор. 12, вел. 8°.

Богдан Гошовський: КНЯЖИЙ ГОРОД ПЛІСНЕСЬК Львів 1937. Стор. 15. 8°.

Юрій Танчаковський: ЯК НА ШВИДКУ РУКУ ВИЗНАЧАТИ ТОВАРОВУ ЯКІСТЬ ЗЕРНА. Бібліотека РСУК ч. 59. Львів 1937. Стор. 52. 16°.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:
КОЛОМИЯ:
11. IX. Під кураторелю.
12. IX. Премієра „Орлеця“, драматичні картини на 6 відслон Ів. Зубенка.
ОТИНІЯ:
13. IX. Княжна чардаша.
14. IX. Під кураторелю.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орлеця.
З Отинії їде театр до Станиславова і Галича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ВЕЛДІЖ:
9. IX. Ніч під Івана Купала.
ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гейша.

Український Молодий Театр „Заграва“
ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Камо грядеши? I. ч.
10. IX. Камо грядеши? II. ч.
11. IX. Трафіка пані генералової.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить премієрою історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Ординського п. з. „Лицарі Ночі“.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
СТАНИСЛАВІВ:
9. IX. Подвійна бухгальтерія — музична комедія Гріна.
10. IX. Нітуш — оперетка Герве.
11. IX. год. 3.30 попол. вистава для шкіл Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штравса.
Дирекція театру заанґажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Зголошуватися: Львів, Вроновська 18.

Великий Театр:
Четвер, 9. IX. год. 8. веч. „Аїда“ опера.
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Король водопют“.

Театр Ріжнородностей:
Четвер, 9. IX. год. 8. веч. „Фрайда теорія слів“.
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Фрайда теорія слів“.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурґтеатр“.
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання“.
ВАНДА: „Дім ч. 56“, „Ловець пригод“.
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський“, „Прозажена“.
ЕВРОПА: „Одна поверх вище“.
КАСІНО: „Панове з товариства“.
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем“ із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення“.
МЕТРО: „Шифра ч. 77“, „Королівство за цілунок“.
МІРАЖ: „Пенні“.
МУЗА: „Її високість танцює вальса“.
ПАКС: „Антко поліцмайстер“ з Дымшою.
ПАЛЯС: „Трафальгар“.
РІЯЛЬТО: „Її перше кохання“.
РАЙ: „Палата у Фляндрії“ з М. Еґерт.
СВІТ: „Петро Ібертсон“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дівча з Парижа“, ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади“.
УТІХА: „Анна Кареніна“ і ревія „Любовні маневри“.
ХИМЕРА: „16-літка“ з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 9. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.00 Розривкова музика, 18.00 Балетова музика, БІЛГОРОД 18.30 Військ. орх., 17.00 Концерт циг. орх., 18.15 Квартет, 19.25 Сальон. музика, 21.10, 22.00, 23.00 „Аїда“; ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 13.45 Співає К. Ерґ, тенор, 15.15 Для дітей, 17.30 Пфіцерові пісні у вик. солістів, 19.25 Розр. концерт, 22.20 Танкова музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні на форт. твори Шумана і Франца, 19.00 Концерт; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокальний концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Норма“ оп. Белінія; МІНХЕН 10.00 Нар. пісні, 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Музика для слуху, 20.10, 21.00 Конгрес у Нірнберґу; ПРАГА 19.10 Студентські пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30 Пісні до поезій Врхліцького, солісти, 22.25 „Пан“ поема Новака та форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.15, 19.45, 20.30 Спів, 20.45 „Трістан і Ізольда“ опера Ваґнера; РИМ 17.45 Камеральна музика.

Пятниця, 10. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Розр. музика, пісні на баритон, 18.00 Барвна китиця мельодій, 19.00 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Пісеньки, 20.00 Концерт, 22.15 Форт.; БУДАПЕШТ 13.30 Скрипка, 15.30 Хор, 18.30 Сальон. музика, 20.00 Форт. рецітель Доґнанія, 21.00 Популярні мад. арії в супр. циг. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт для дітей, форт. твори, 17.00 Гутірка для дітей, 17.35 Твори стирійських композиторів, 19.25 Весела муз. авдиція; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка, 18.30, 19.00 Концерт орх., спів, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, 20.30 Спів; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Европейські нар. пісні, 19.000 Оп. музика, 20.00, 21.00 Конгрес у Нірнберґу; ПРАГА 20.15 Моравські нар. пісні, 20.35 21.00 „Пан Твардовський“ муз. поема Врхліцького, 22.25 Квартет; РАДІО ПАРІ 19.45 Скрипка, 20.30 Спів. 21.00, 22.00, 22.00 „Аріядна на Наксосі“ оп. Р. Штравса; РИМ 17.15 Камер. музика, 20.40 21.00, 22.00 „Тушi“ оп. Бенацького.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 9. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Шкільна авдиція, 11.15 Для шкіл: Танки й пісні Підгалля, муз. поранок, 11.40 Два віртуози альтівки: Ляйонель Тертіс і Вілієм Прімроз, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Дута орхестра, гр. пл., 12.25 Сальонова музика, квартет, 13.55 Розривковий концерт з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Мусорґський, музика з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 16.00 Вересень, гутірка для старших дітей, 16.15 Розр. концерт, 16.45 Жіноча справа на форумі Ліги Націй, 17.00 „Співаючі експонати“ — легкий концерт (сопран, тенор, форт., джез), 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Мигунці із Східних Торгів, 18.10 Оперова музика, хор, з гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Ливаветине весілля“, 19.40 Сирівці на Сх. Торгах, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт солістів, скрипка, спів, форт., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Хліборобські вістки, 21.05 Танкова музика у вик. орх., 21.45 „Пан Тадей“ фрагм. рецитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт симф. орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Студіо молодих: Адам Асник.

Пятниця, 10. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.19 Музика з гр. пл., 8.00 Шкільна авдиція: 11.15 Для шкіл: „Як старий Віталь дякував богам за осінні дари“, 11.40 Бетовен: Соната ес-дур оп. 81 (гр. пл.), 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Пополудневий денник, 12.15 Музика з гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Концерт війсь. орх., 13.35 Забуті пробоєвики, музика з гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова: Не складай на комаря, опов. для дітей, Пісеньки та рецитації, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт солістів із гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Нар. капеля, 16.45 З пустині — обітована земля, репортаж із Палестини, 17.00 Найгарніші оперetкові мельодії, орх., сопр., тенор, 17.50 Красуха та охоронне щеплення, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Із російської музики, гр. пл., **18.30 Про вмілу поведінку з електричним струмом, гутірка в українській мові, виг. инж. Роман Крохмалюк**, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Бетовен: IX Симфонія д-моль, оп. 125 (гр. пл.), 20.10 Спортові вістки, 20.20 Легка музика, пісеньки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танк. музика, рефрени, гавайська ґітара, 21.45 „Пан Тадей“ фрагм. рецитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт солістів: форт., віол., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк музика з гр. плит.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 8 вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·45 89·05, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·60—290·90, Франки фр. 19·80—19·68, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·31—26·15, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·44—116·60 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·68—134·70, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шилінги австр. 98·50—97·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 140·00 — 134·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·35, 55·00, 56·40 3 поз. інв. 1 ем. непот., 2 ем. 68·25, серія 83·50, 5 вадівн. 58·00, 4 прем. дол. 38·00, 4 консол. 58·25, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 105·00 Цукор 24·75, Вугіль 25·75, 26·00, Лільпоп 53·50, Моджеїв 9·50, Островець 26·25, Габербуш 40·25, 41·00.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 8. вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	3·80 зол.

Тенденція на масло звишкова, на яйця та молоко сильна.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.